

Belediye, menba
sularını ıslaha
karar verdi

AKŞAM

Dünyanın En Yüksek Saati
VACHERON
CONSTANTIN
Türkiye Müessesli Z. Saatman Sultanhamam

Sene 24 — No. 8488 — Fıatı her yerde 5 kuruş

PAZARTESİ 8 Haziran 1942

Sahibi: Necmeddin Sadak

Neşriyat müdürlüğü: Hikmet Feridun Es — Akşam Matbaası

Maddeyi elde etmek kolay, insan yetiştirmek güçtür

Hava Kurumu Kurultayının toplanışı Türkiye'de havacılığa gösterilen ilginin belirmesine vesile oldu. Raporlardan anlaşılıyor ki millet, Kuruma elinden geldiği kadar yardım etmiştir. Asıl dikkate değer nokta bu yardımın gitgide artmasıdır. Bu da hem teşkilâtın iyileştiğini, hem de memleketimizde tayyare denilen vasıtanın bugün ve yarın milletlerin hayatında oynadığı ve oynayacağı rolün anlaşıldığını gösterir.

Milletin her yıl Hava Kurumuna milyonlarca lira vermesinin, dün Etimesut'da yerli mal bir tayyarenin havalanmasının ne demek olduğunu anlamak için, Milli Mücadelede kırık dökük, bazan uçan, bazan kalkamayan bir tek tayyaremiz olduğunu hatırlamak yeter. Bugün, milletin anlayışı ve özverişi sayesinde ordumuzun hatırı sayılır bir hava kuvveti var. Memleketimiz içinde muntazam hava postaları işliyor. On, on beş yıl önceye kadar tayyare, ve tayyarecilik kimsenin görmediği, bilmediği adeta gizli ve yasak, erişilmez bir sır halinde iken bugün memleketimizde tayyare fabrikalarından bahsediliyor, çocuklar hava yolculuğu yapıyor.

Neticeden sevinmemiz gerekir. Fakat daha ilerisini, daha fazlasını istiyoruz. Hükümet gibi, Hava Kurumu da, millet efkârı da gayretlerin hızlanması istegindedir. Bu yolda çok çalışıldığı, çok emek harcandığı, değerli verimler alındığı inkâr olunamaz.

Tayyarenin harb silâhı olarak ne işler gördüğünü anlamıyan kalmadı. Fakat havacılığı, sadece harbe yarar sanmak yanlış olur. Memleketimizde tayyare, bir spor ve taşıma vasıtası olarak da ilerlemelidir. Hattâ, harb tayyareciliği son derece gelişmiş, havalarda üstünlük kazanmış milletler, yıllardır hava sporuna ve hava taşıma önem vermiş memleketler olduğu hiç şüphe götürmez. Artık herkesin bildiği bir hak-kattır ki harb tayyareciliğinin mektebi ancak ve ancak sivil havacılıktır. Çünkü tayyare denilen maddî âletin, fabrikalarda yapılması, yahut satın alınması ne derece değişmeyen bir imkân ve bir teknik ise, tayyareci denilen ayrı insanların yetiştirilmesi o derece güç ve uzun bir iştir. Ayda binlerce tayyare yapan seri imalât, tayyarede tatbik edilir, fakat tayyareci yetiştiremez. Tayyarecilik bünye ve ruh sağlamlığı, yürek ve sinir denkliliği, orta insanlarda bulunmayan cesaret ve serinkanlılık isteyen bir meslektir. Bu da, yaradılışa katılan uzun bir hazırlanma, yani terbiye ve spor meselesidir. Her zaman ileri sürdüğümüz davayı gene tekrarlarken diyeceğiz ki havacılık, madde ve âletten ziyade insan ve ruh işidir. Bütün gayemiz havacılığı seven, tayyareciliğe hevesli, hava sporuna merakla sarılmış, bu mesleğin gerekli kıldığı beden ve ruh esenliğini, karar kudretini, cesaret büyüklüğünü elde etmeye çalışan gençler yetiştirmektir. Bunun mektebi gene tayyaredir. Bu terbiye, küçük tayyare modelleri yapıp, arasına tayyareye bindirilmek, dünya milletlerinde yetişmiş meşhür

Necmeddin Sadak

Rus cephesinde çarpışmalar şiddetleniyor

Almanlar merkezde bir köprübaşı vücuda getirdiklerini bildiriyorlar

Berlin 7 (A.A.) — Ordu başkumandanlığı, bolşeviklerin dün Leningrad çemberi cephesinin müteaddit noktalarında tabur ve bölük mevcuduna varan silâhlı kuvvetlerle birçok yarma hareketlerine teşebbüs ettiklerini bildirmektedir. Bu hücumlar topçu ve piyade tarafından açılan müsterek ateş karşısında akim kalmış ve Sovyetler kanlı kayıplara uğramışlardır. Volkof cephesinde Sovyetler saatlerce süren bir yıpratma ateşi hazırlıktan sonra taarruza geçmeğe kalkıyorlardı. Alman pike uçakları bu teşebbüslere karşı testril müdafaalarda bulunmuşlardır.

Cephenin merkez kesiminde hatların gerisinde kuşatılmış bulunan müteaddit Sovyet grupları yakından sıkıştırılmış ve birçok mevkiiler alınmıştır. Çember içine alınmış bolşevik kuvvetlerine karşı ileri hareketi esnasında açgöçlülük arzide şiddetli savaşlar olmuş, buralarda Alman kitaları düşman mukavemetini zorlamışlar, müteaddit bolşevik tankını tahribetmişler ve birçok noktaların Almanların eline düşmesini temin etmişlerdir.

Cephenin bu kesiminde başka bir noktada bir gün evvel teşkil edilmiş bulunan bir köprübaşı genişletilerek diğer bir noktaya kadar götürülmüş, bu suretle iki taraftan ilerleyen iki Alman teşkilî arasında irtibat temini mümkün olmuştur. Kazanılan toprağın büyük bir kısmı açgöçlülük arziden mürekkep olup buraları geri kalan bolşevik kuvvetlerinden teminlenmiştir. Düşmanın yaptığı müteaddit diğer hücumlar muvaffakiyetsizliğe uğramış ve Sovyetlere büyük kayıplar verdirilmiştir.

Bu hareketlere de Alman uçakları faal bir surette iştirak etmişlerdir. Sıkıştırılan ve çember içine alınan Sovyet kitaları, Alman savaş uçaklarının bombaları ve tayyare silâhlarıyla ateşle insan ve harb malzemesi bakımından ağır kayıplara uğramışlardır.

Sivastopol'da

Moskova 7 (A.A.) — Sivastopol üzerindeki Karadenizdeki bir Rus deniz üssüne karşı Almanlar tarafından yapılan yeni bir hücum esnasında geçen ikinciteğrin ve ilkânun aylarında olduğu derecede şiddetli hava muharebeleri cereyan etmektedir. Alman bomba tayyareleri, her taraftan gelerek kara ve deniz üzerinde gözükmekte ve Sovyet avcılarıyla uğrak-savar topları tarafından şiddetle karşılanmaktadır.

Cepheden Kızılyıldız gazetesine gelen bir habere göre Sivastopol müdafileri iyi dayanmaktadırlar. Yüzlerce erkek ve kadın pasif müdafa efendisine yardım ederek yangınları süratle söndürmekte, halk ise her zamanı gibi cesaret örnekleri vermektedir. Su ve elektrik tevzi servisiyle nakil vasıtaları el'an hiçbir zarar görmemiştir.

3 gündenberi devam eden şiddetli akınlar esnasında 38 Alman tayyaresi düşürülmüştür.

Admira Galatasaray 3-0 yendi Alman futbolcular dün çok güzel bir oyun çıkardılar

Admira kalecinin güzel bir kurtarışı (Yanısı 8 inci sahifede)

Etimesut fabrikasında yapılan ilk uçağımız dün havalandı

Başvekil, genç havacılarımızı teftiş etti, plânör-cülerimizin akrobasi gösterileri çok alkışlandı

Ankara 7 (A.A.) — Türk Hava Kurumunun sekizinci Kurultayı mü-nasebetle bugün öğleden evvel Etimesutta tayyare meydanında hava gençlikleri yapılmıştır.

Saat 10 da İstiklâl marşı ile açılan bu şenliklerde Başvekil Doktor Refik Saydam adına Millî Müdafa Vekili general Ali Rıza Artunkal, yanında Hava müsteşarı general Zeki Doğan ile Türk Hava Kurumu başkanı Erzurum mebusu Şükrü Kocak olduğu halde genç tayyarecileri teftiş eylemiş, bunu takiben Etimesut fabrikasında yapılan ilk tayyare alkışlar arasında havalanmıştır.

Bir Alman generalinin gizli mektubu

Mareşal Brauchitsch'u derhal harekete geçmeğe davet etmiş

Londra 7 (A.A.) — Britanova ajanı bildiriyor: Alman orduları eski başkumandanı Feldmareşal von Brauchitsch'e bir Alman Generali tarafından yazıldığı bildirilen bir mektubun bir kopyesini Almanyadan çıkarmak imkânı hasıl olmuştur. Bu mektup geçen kış Almanyada heyecan uyandırmış ve müdereceatı gizlice her tarafta yayılmıştır. Yalnız Brauchitsch'e değil, başka Genelkurmay Generallerine de gelmiş olan bu mektubun ortaya çıkmasından biraz sonra Von Brauchitsch azledilmiştir. Nazi hükümetine ve bu hükümetin harbi sevk ve idare tarzına karşı şiddetli hücum eden bu mektupta ezimle şöyle denilmektedir:

«Yıllarca bir plân takibettik, fakat kumanda heyetimiz bu yolda takibet-dilen amaca doğru çok da ilerlemiş görünmüyor. Büyük zaferler elde ettik. Fakat esas düşmanımız olan İngiltereye karşı katli bir tek darbe indirdik mi?»

Mektupta İngilizlerin Dunkerqueden nasıl kurtuldukları hatırlatıldıktan sonra şu sualler soruluyor: «O zaman bizim kumanda heyetimiz ne yapıyordu, hava kuvvetlerimiz nerede idi?»

Mektupta Alman seflerinin Rusyaya hücum etmekle iki cephe üzerinde bir harbe başladıkları bildirilmekte ve şöyle devam edilmektedir: «Bununla beraber Alman milleti hâlâ zafere doğru yürüdüğü müzâ sanıyor. Siz General, bahis mevzuu olan şeyi daha iyi biliyorsunuz. Sizin için Alman milletini kurtarmak zamanı gelmiştir. Bizi kim mahvolmağa götürüyor. Milletiniz bizzat temellerini kim sarıyor? General derhal harekete geçmelisiniz.»

Şenliklerin pervane durarak inış, plânörle akrobasi, beden terbiyesi, tayyare ile akrobasi, minimini yavru-lardan başlayarak lise talebelerinden mürekkep bir gençlik kütlesinin kendi yaptıkları plânör ve tayyare modellerinin gösterileri, paraşüt ile atlayış ve filo ile uçuşu ihtiva eden program, büyük bir muvaffakiyetle başarılmıştır. Vekillerle mebuslarımızın ve kalabalık bir halk kütlesinin büyük bir alaka ile takibetleri bu hava gençliklerinde programın her men her safhası hazır bulunanların takdir ve alkışlarını toplamıştır.

Mussolini'nin siyasi vasiyetnamesi

Öldükten sonra yerine Ciano'nun geçmesini istiyor

Vaşington 7 (A.A.) — United Press'in İtalyadan yeni dönen eski Roma muhabiri Pachard diyor ki: «Mussolini, harb bitmeden önceki kânaatindedir. Bunun için bir siyasi vasiyetname yaparak ölümünden sonra yerine Kont Ciano'nun geçmesini bildirmiştir. Mussolini birçok iç hastalıklarından muzdariptir. Son filmlerde çok ihtiyarlamış görünüyor.»

Muhabire göre, Mussolini ölüme faşizm aleyhtarı isyan hareketinin başına Mareşal Badoglio geçecektir.

Amerikanın Rusya'ya yardım şartları

Madrid 7 (A.A.) — Vaşingtondan bildiriliyor: Birleşik Amerika hükümet merkezinin diplomatik mahfillelerinden bildirildiğine göre, Birleşik Amerika Sovyetler Birliğine, ancak bu memleket, Japonyaya karşı mücadelelerinde Chungking hükümetine yardım etmeği taahhüt ettiği takdirde geniş ölçüde bir yardımda bulunacaktır.

Bir haftada Almanyaya 7,000 uçak hücum etti

Londra 8 (A.A.) — 30 mayısta Kolonyaya yapılan hava akınından beri Almanyaya 6,000 ilâ 7,000 uçak gönderilmiştir. 8 gün zarfında ki kayıplarımız 169 uçaktır.

Günün taziyesi!...

— Ağlama hemşire, o yattıkça Allah sana ömür versin!.. Bak Libya'da günde beş bin, Harkofta on bin, Kolonyada yirmi bin, Birmanyada elli bin insan ölüyor!.. Hele Yunanistanda...

BU SABAHKI TELGRAFLAR

Midway'da Japon bozgunu

Amerikan başamirali, bu muharebe Pasifikte vaziyeti değiştirecek, diyor

Londra 8 (A.A.) — B.B.C.: Hava adalarının 2,000 şimali garbisinde Midway'nin garbinda büyük deniz ve hava muharebesi Amerikalıların üstünlüğüyle inkişaf etmektedir. Japonlar, Midway muntakasından çekilmektedir.

Amerikan filosu başkumandanı ve genel kurtmay reisi amiral King yukarıki beyanatta bulunduktan sonra devamla demiştir ki:

— Harekât, hem şimali Pasifik'te Dutch Harbour bölgesinde, hem de Midway'nin garbinda devam etmektedir. Şimali Pasifik'te vaziyet henüz müphemdir. Orada neler cereyan ettiğini gözlerimizle göremiyorsak ta hareketin devamı şüphesizdir.

Midway muharebesi bekleniyordu. Bu muharebede aldığımız neticeler, Pasifik'te harb vaziyetinin değişmesine müessir olacaktır.

Japonların gemi inşaatı, ancak Birleşik Amerika teğahlarının yarısı kadardır. Japonlar, Midway adasını zaptetmek fikriyle hareket etmişlerdir. Fakat muvaffak olamamışlar ve ağır bir darbe yemişlerdir.

Mercan denizi muharebesinin neticesi de Japonlar için katli bir muvaffakiyetsizlik kelimeleriyle tavsif edilebilir. Ötümüzdeki haftalarda Mercan denizi muharebesine dair yeni tafsillât vereceğimizi umuyoruz.

Londra 8 (A.A.) — B.B.C.: Avustralya'daki müttefik kuvvetler başkumandanı general Mac Arthur, Midway'daki Amerikan filosu kumandanı amiral Nimitze şu telgraftı çekmiştir:

«Parlak zaferiniz, burada büyük sevinç hisleri doğurmuştur. Muvaffak olacaktır.»

Japonlar Çin-Rus yolunu da kesmek istiyorlar

Vichy 8 (A.A.) — Uzak Doğu'dan alınan haberlere göre, Kangsu'da Japonlar Çin ile Rusya arasında ki yola doğru ilerlemektedirler. Çine malzeme gönderilmek için kalan en son demiryolu budur.

Vichy 8 (A.A.) — New-York Sun gazetesi, Rusya ile Birleşik Amerika arasında, birleşmiş milletlere Sibiryada elverişli üsler verilmesi müzakerelerine devam edildiğini söylemektedir.

Rommel'in 2 taarruz kolu püskürtüldü

İngilizler Harma'tın garbinda yeni bir mevkl zaptederak yerleştiler

Londra 8 (A.A.) — B.B.C.: Libya'da müttefik kuvvetler, Rommel'in yapabileceği en şiddetli taarruzları kırmışlardır. Almanlar, İtalyanların da yardımıyla, İngiliz hatlarını yarmağa teşebbüs etmişlerse de muvaffak olamamışlardır.

Almınlar, taarruzlarını iki istikamette yapmışlardır. Birinci taarruz kolu mayın tarlalarının doğusuna tevecüh etmiş, ikinci Bırlühâkımlı almak istemiştir.

Şarka doğru yürümek isteyen mih-ver taarruz kolu, sekizinci İngiliz ordusunun merkezine kuvvet ve katilyetle hücum etmiştir. Fakat Alman hücumları İngiliz piyade ve topçusunun şiddetli ateşine çarpmışlardır. Müttefiklerin İngiliz ve Amerikan tankları taarruza geçerek mihver kuvvetini geriye püskürtmüşler ve takibe devam etmişlerdir. Geceleyin İngiliz ve Hint kuvvetleri Harma'tın 10 kilometre cennubu garbisinde bir mevkliden Almınları tardederek yerleşmişler ve bu mevklî muhafaza etmişlerdir.

Almınlar, Bırlühâkımlı almak için 70 tank, ağır toplar ve makinelî piyade kuvvetleriyle iki defa hür Fransızlara hücum etmişler, fakat her ikisinde de püskürtülmüşlerdir.

Tayyarelerimiz, muharebe meydanı üzerinde fasılasız faaliyette bulunuyor. Hava faaliyetimiz, fevkalâde diye tavsif edilmektedir. Tayyarelerimiz, Napoli'yi ve Pantelarya adasını bombalamışlardır.

İngilizlerin çevirme hareketi

Vaşington 8 (A.A.) — Libya'dan gelen haberler, şimalde İngiliz kuvvetlerinin mihver kuvvetlerini çevirme hareketlerine devam ettiklerini göstermektedir.

Tunus 8 (A.A.) — Libya'da muharebe İngilizlerin hafifce lehinde devam ediyor. İngilizler Harma't, Tanar, Knighsbridge'de sağlam bir surette tutunmaktadır. Cepheden gelen haberlere göre Libya'da cereyan etmiş olan çarpışmaların en şiddetlisi, şimdiki vuku bulmaktadır. İki taraf ta savaşa mühim kuvvetler sürmekte ve sıra ile teşebbüs ile almaktadır.

Almınlar, iki gün evvel, cuma günü teşebbüs ile almış bulunuyorlardı. Rommelin yaptığı yarma teşebbüsü akim kalmış ve kuvvetleri Knighsbridge'den atılmış, biraz geride toplanmıştır.

İngiliz ve Hint kitaları düşmanın gerilerinde mühim yerlere girmeye muvaffak olmuşlardır.

Sivastopol'da muharebeler

Ruslar, Alman hücumlarının püskürtüldüğünü bildiriyor

Londra 8 (A.A.) — B. B. C.: Dün gece yarısı negredilen Rus tebliğine göre, Almınların Sivastopolu almak için üç gündenberi yaptıkları anudane hücumlar, düşmanın ağır zayılatile püskürtülmüştür.

Düşman, yüzlerce bombardıman tayyaresi kullanmıştır. Sivastopol esmalarındaki muharebeler, geçen teginisani ve kânunuevvel aylarındaki kadar şiddetlidir. Sivastopol müdafilerinin mukavemeti devam ediyor.

Vaşington 8 (A.A.) — Rus cephesinden gelen haberler, Alman ilkbahar taarruzunun tamamen akamete uğradığını göstermektedir.

2 Avustralya limanı topa tutuldu

Londra 8 (A.A.) — Bu sabah gelen haberlere göre, gece yarısından sonra Japon tahlebahçeleri Avustralyada Sidney ve New Castle limanlarını topa tuttular. Hasarat hafiftir. Askorî tesiat zarara uğramamıştır.

Dün Geceki ve Bu Sabahki Haberler

Harb tebliğleri

Alman tebliği

Berlin 7 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği: Doğu cephesinin cennup kesiminde düşmanın müferit hücumları Alman dağ kütaları ve Macar teşkileri tarafından püskürtülmüştür.

Doğu cephesinin merkez ve şimal kesimlerinde cephe hattı gerisinde çevrilmiş düşman grupları etrafında ki çember, teksif edilmiş hücumlarla biraz daha daraltılmıştır. Düşmanın karşı hücumları şiddetli muharebelerden sonra püskürtülmüş ve ağır kayıplar verdirilmiştir.

Volkof cephesinde Ruslar birçok yerlerde hücumlarını tekrarlamışlardır. Bu hücumlar, pike uçaklarının desteklediği çetin müdafaamıza çarpmış ve neticesiz kalmıştır. Düşman, yine ağır kayıplara uğramıştır. Bu kayıplar arasında 18 tank vardır.

Manş çevresinde Alman av uçakları hiçbir kayıp vermeden 13 İngiliz uçağını düşürmüştür.

Japonlar Çin'de ilerliyorlar

Çin kuvvetlerini bir kaç kısma ayırmak istedikleri bildiriliyor

Tokyo 7 (A.A.) — Kiangsin cephesinden bildirildiğine göre Nançang'ın cennubunda Fuçeu'yu zapteden Japonlar ilerlemelerine devam etmişler ve Çekiang demiryolu üzerinde bulunan Tugwangı zaptetmek üzeredirler. Şiddetli yağmurlara rağmen Japon av kuvvetleri 40 bin kişiden müteşekkıl olan 79 uncu Çin ordusunu savaşa mecbur etmişlerdir.

Tokyo 7 (A.A.) — Domei ajansı, Çekiang cephesinden bildiriyor:

Çekiang eyaletinde Coaçemu isimli mühim stratejik noktanın alınması üzerine Çungking Çinlilerinin üçüncü harb gevresi Japon kontrolü altına maddeten girmiş bulunmaktadır. Çungking eyaletinde bulunan Çungking kütaları son derece büyük bir şaşkınlık içindedirler. Üçüncü harb çevresinin kaybedilmesi askeri ve iktisadi bakımdan Çungking için son derece şiddetli bir darbedir.

Çungking 7 (A.A.) — Bugünkü pazar günü neşredilen Çin tebliğinde Fuchow'un sukutu ve Şunshien hava alanının Japonlar tarafından işgali haber verilmektedir.

Çin tebliği

Çungking 7 (A.A.) — Cumartesi günü neşredilen Çin tebliğinde şöyle denilmektedir: Dün Şunshien dış mahallerinde muharebeler şiddetle devam etmiş, çarpışmalar feciden daha kararınca kadar durmamıştır. Japonlar Çin meyzilerine birkaç kere hücum etmişlerse de topollar tarafından müessir surette desteklenen Çin piyadesi bütün bu hücumları geri püskürtmüş, bin kadar düşmanı öldürmüş ve yaralamıştır.

Şunshien'in şimali şarkısında hareket eden bir Japon kolu cennup istikametine bu şehrin garbinda bulunan Hangpu civarına kadar ilerlemiştir. Şehrin cennubunda bulunan Japon kolu sivil elbiseli askerler kullanmak suretile Çin hatalarına girmeğe teşebbüs etmişse de bu askerler yokedilmiştir.

Japonların şimdi cepheye 8 tümenle dokuz livaları vardır. Bunların mevcudu 120 bin kişi kadardır.

Çin sözcüsüne göre, Japonlar Çinli birkaç cepheye ayırmak istemektedirler. Aynı sözcü bütün cepheelerde seyyar Çin kollarının Japon cenahlarının gerilerini hırpaladıklarını ilâve etmiştir. Japonları Lungling ve Tenghungan çıkarmak maksadıyla yapılan Çin leri hareketi Japondan yeniden takviye almaları üzerine durmuştur.

Almanya'ya 150,000 Fransız işçisi gönderiliyor

Stokholm 7 (A.A.) — Vichy'den Afton Bladet gazetesine gelen bir telgrafta göre 150.000 Fransız işçi pek yakında Almanya'ya gönderilecektir. Bu hususta Laval hükümeti ile Fransız ve Alman sanayi adamları arasında görüşmeler yapılmıştır. Heride daha başka işçi kafilelerinin de Almanya'ya gönderileceği bildirilmektedir.

Safraköyünde yangın

Mahmutbey nahyehesine bağlı Safraköyünde Ali Ekinleye ait bir ahır ile samanlık dün gece 24.30 da yangın neticesinde beş manda, bir inek ve iki malak ile beraber yanmıştır.

Almanya'ya yeni hava akınları

Atılan bombalarla Emden şehrinde birçok büyük yangınlar çıktı

Londra 7 (A.A.) — Hava Nazırlığı tebliği: Bomba tayyarelerimizden mürekkep bir teşkil, cumartesi - pazar gecesi Emdene taarruz etmiştir. Hava müsaletti, Tayyarelerimiz hedeften ayrıldıkları zaman büyük yangınlar hâlâ yanmakta bulunuyordu.

Bomba ve av servislerinin mensup uçaklar geceleyin düşmanın Hollandadaki hava alanlarına hücum etmişlerdir. Bu hareketlerden 9 bomba ve av uçamızız dönmüştür.

Berlin 7 (A.A.) — Askeri bir kaynaktan bildirildiğine göre, İngiliz bomba tayyareleri dün gece Almanyanın şimali garbi sahilinde bir şehre infilâk ve yangın bombalarıyla taarruz etmişlerdir. Bilhassa şehrin meskün mahallelerinde çıkan yangınlar dolayısıyla hasarlar kaydedilmiştir.

Alman son haberlerde altı düşman tayyaresinin düşürüldüğü tasrih edilmektedir. Alman tayyarelerinden mürekkep teşkiler 7/8 haziran gecesi hiç bir kayba uğramadan İngilterenin cennubu şarkısında bir şehre muvaffakiyetle taarruz etmişlerdir.

Alman tebliği

Berlin 7 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği: Kenter buri şehri ve dolayları, dün gece Alman savaş uçakları teşkileri tarafından infilâk ve yangın bombaları atılmak suretile bombardman edilmiştir.

İngiliz bomba uçakları dün gece Emden şehrine hücum etmiştir. Sivil halk arasında kayıplar vardır. Bilhassa İkametgâh semtlerinde bir çok binalar yakılmış veya hasara uğramıştır. Altı uçak düşürülmüştür.

İngiltere üzerinde

Londra 7 (A.A.) — Hava ve Dahili Emniyet Nezaretlerinin tebliğinde Alman tayyarelerinin dün gece az miktarda olarak İngilterenin cennubu şarkısında bir bölgenin üzerinden uçarak dağıtık mahallere bombalar atıldıkları kaydedilmektedir. Hasarların az, ölü ve yaralı adedinin büyük olmadığı bildirilmektedir. İki Alman tayyaresi düşürülmüş, bir Alman uçağı da Hollandadaki üssüne yakın yerde tahrir edilmiştir.

Amerika'nın hazırlığı

Newyork 7 (A.A.) — Ordu ve donanma gazetesi, Almanya'ya yapılacak hava taarruzuna Amerikan ordusu hava kuvvetlerine mensup en az 400 bin kişinin iştirak edeceğini yazıyor. Gazete bu rakamın, Amerika hava kuvvetleri kumandanı General Arnold'un bir demecinden çıkarıldığını bildirmektedir.

Bir İngiliz kruvazörü

Malta'da 1000 tayyarenin taarruzuna uğramış

Newyork 7 (A.A.) — İngiliz Penelope kruvazörünün şifarişli Nicholl, bu geminin tamirlerini tamamlamak üzere Birleşik Amerika'ya gitmeden evvel Maltada kızakta dururken 1000 den fazla Alman ve İtalyan bomba tayyaresinin taarruzuna uğradığını ifşa etmiştir. Düşman tayyareleri on beş gün müddetle Penelope'a karşı günde birkaç kere taarruz etmişlerdir.

Kruvazörün toplam üç Alman tayyaresi düşürülmüş, beş tayyare de hasara uğratılmıştır. Bir av devam etmesi lâzım gelen muvakkat tamirler dört günde bitirilecektir.

Bir subay ile üç er ölmüş, 60 er yaralanmıştır. Penelope bundan sonra denizde sürekli İtalyan tayyarelerinin taarruzuna uğramışsa da bu taarruzlar hiçbir netice vermemiş ve gemi bir Amerikan limanına kadar hiçbir ariyaya uğramadan gelmiştir.

Amerika, Çin'e yardımını arttıracak

Londra 7 (A.A.) — Times gazetesi başmakalesinde diyor ki: Birleşik devletlerle Çin hükümeti arasında imzalanan kiralama ve ödünç anlaşması, vesikaya dayanan bir garanti teşkil etmektedir. Bu anlaşmaya göre, Amerikan Çin'e yardımını sadece devam etmekle kalmıyacak, fazla olarak arttıracaktır.

Amerikan Çin'e verdiği ikinci bir teminat da Hindistanda bulunan Amerikan ordusudur. Bu ordunun gayesi Burma bölgesini tekrar ele geçirmektir. Büyük bir kafilenin hiçbir hâdiseye uğramaksızın Hindistana vardığını bildiren ve bu sabah gelen bir telgraf, bu bakımdan oldukça mahallidir.

HARB DURUMU

Libya muharebesi aynı şiddetle devam ediyor

Doğu cephesinde çarpışmalar şiddetlendi-hava akınları devam ediyor

Libyada:

Libyada şiddetli muharebeler devam ediyor. Dün Londradan bildirildiğine göre İngiliz kuvvetleri mühim bir mevki ele geçirmişlerdir. Diğer taraftan Mihver kuvvetleri Knight Bridge'e yeniden taarruz etmiş, bütün gün süren muharebeden sonra, Londradan gelen haberlere göre, bu taarruz püskürtülmüştür.

Biri Hakeim etrafında el'an şiddetli çarpışmalar olmaktadır. Dün Mihver kuvvetleri buraya 2 defa taarruz etmişler, fakat bu müstahkem mevki müdafa eden hür Fransız kuvvetleri bu hücumları taretmiştir. Bu münaşebelle hür Fransız Harbiye Nazırı general Gentilhome söylediği bir nutukta demiştir ki:

«Biri Hakeim çok mühim bir mevkidir. Buraya 1 zırhlı, 1 motorize tümeninden mürekkep bir İtalyan kolordusu 10 gün hücum etmiş, bu hücumların hepsi taredilmiştir. Düşmanın 40 tankı tahrir edilmiş, yüzlerce esir alınmıştır. Düşman bundan sonra muvakkaten çekilmiştir. Fakat onlar çekilirken kendilerine taarruz edilmiş, yanlarındaki 600 Hintli esir geri alınmıştır.

Bir müddet sonra general Rommel Almanlarla birlikte yeni kuvvetlere taarruz emri vermiştir. Fakat bu hücumlar da püskürtülmüştür. Buradaki hür Fransız kuvvetlerinin kumandanı general Conig 43 yaşında bir Alzastlıdır. Bu mevkiin cesurane müdafaası Libya kuvvetlerinin zaferinde mühim âmil olmaktadır.»

Dünkü Alman tebliği Libya muharebeleri hakkında malumat vermiyor. İtalyan tebliği Mihverin şiddetli bir taarruzunun muvaffakiyetle neticelendiğini bildiriyorsa da bu muvaffakiyeti nerede olduğunu zikretmiyor.

Doğu cephesinde:

Doğu cephesinde muharebe faaliyeti artmağa başlamıştır. Dünkü Alman tebliği Leningrad ve Volkof cephesinde Rus-

ların hücumlara geçtiklerini, fakat bunların püskürtüldüğünü, merkezde bir gün evvel teşkil edilen bir köprü başının genişletildiğini, bir çok Sovyet kuvvetlerinin imha edildiğini bildiriyor. Sovyet tebliği ise cepheye hiç bir değişiklik olmadığını haber veriyor.

Alman tebliğinde bahsi geçen hareketlerin mahallî çarpışmalar mı yokse geniş ölçüde bir taarruza başlangıç mı olduğu henüz belli değildir. Almanların cephenin cennup kısmında taarruza geçecekleri fikri, hemen her tarafta bir kanaat halinde yerleşmiştir. Bu sebeple Alman Başkumandanlığının bu kesim yerine merkezde taarruza kalkışması ihtimali vardır.

B. Hitler'in Finlandiya'ya yaptığı son seyahat münaşebetle Finlerle birlikte şimalde, Murmansk ve Leningrad istikametine bir taarruzdan da bahsediliyor.

Hava akınları:

İngiliz hava kuvvetlerinin akınları devam ediyor. Dün gece Emden limanı taarruza uğramış, büyük yangınlar çıkmıştır. Hollandada ve işgal altındaki Fransada muhtelif yerlere de bombalar atılmıştır.

İngiliz tayyarelerinin akın yaptıkları gündünberi Kolonya üzerinde bulunan dumanlar dağılmıştır. Bunun üzerine İngiliz keşif tayyareleri uçup yapmışlar ve 20 kilometrelik bir sahanın harabolduğu, hiç bir mahallenin bombardımanından masun kalmadığını anlaşılmıştır.

Alman tayyareleri de İngilterenin cennup doğusunda uçarak bombalar atmışlardır. Bir miktar hasar ve nüfusca bazı kayıplar vardır.

Uzak doğuda:

Çinde Japonların ileri hareketi devam ediyor. Japonlar şimalden de taarruza geçmişlerdir. Bu suretle Çungking kuvvetlerini her taraftan çember içine almak istedikleri anlaşıyor.

Libya'da muharebe kızıştı

İngilizler ilerlediklerini, Almanlar da 4 bin esir aldıkları iddiasında

Kahire 7 (A.A.) — Orta şark İngiliz tebliğinde deniliyor ki:

Bütün gün devam eden çok şiddetli savaşlar esasında zırhlı birliklerimizden birkaçı evvelce 21 inci tümen tarafından işgal edilmiş olan Harmat'a varmışlardır. Sabahleyin düşman başlıca zırhlı kuvvetlerini Knightsbridge'deki mevzileri tutan kütalarına karşı hareket geçirmiştir. Piyademi ve topumuz zırhlı kuvvetlerimiz tarafından desteklenmek suretile bu hücumu taretmişlerdir. Öğleden sonra şiddetli savaşlar devam etmiştir. Düşman batıya püskürtülmüştür. 5 haziran gecesi Harmat batısındaki düşman mevzilerinin içine yerleşmiş olan İngiliz ve Hintli kütalar bütün gün sıkı tutunmuşlardır. Biri Hakeimdeki hür Fransızlar, bütün gün devam eden iki hücumu püskürterek düşmana ağır kayıplar vermişlerdir. Hava kuvvetlerimiz kara kuvvetlerimizle sabahtan akşama kadar devam eden savaşlarda mükemmel neticeler almak suretile işbirliği yapmışlar ve düşmana çok kayıplar vermişlerdir. Harmat Knightsbridge'ine cennubunda Knightsbridge ile Biri Hakeim arasında yol üzerindedir.

Berlin 8 (A.A.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliğinden: Şimal Afrikada Alman ve İtalyan zırhlı teşkilerinin, büyük hava kuvvetlerinin yardımı ile yaptığı karşı hücumlar muvaffakiyetli neticeler vermiştir. Düşman geri atılmış ve bazı yerlerde çevrilerek imha edilmiştir. Düşman yeniden 30 tank ve bir çok top, araba ve otomobil kaybetmiş, 4 bin esir vermiştir. Bu suretle düşmanın Marmarik muharebesinin başladığı 26 mayıs tarihindenberi kaybı 550 tank, 200 top, yüzlerce otomobil ve on bin esire varmıştır.

Hava harekâtı

Kahire 7 (A.A.) — 6 haziran gecesi av ve bomba uçaklarımız Sirenaik muharebe bölgesinde hareketler yapan düşman taşıt ve işe kollarına sürekli ağır hücumlarda bulunmuştur. Bizim için az kayıplarla neticelenen toplu hareket esasında birçok düşman taşıtı tahrir edilmiş ve hasara uğratılmıştır. 3 Messerschmitt 109 düşürülmüştür.

Cuma günü Martuba ve Derna iniş meydanlarına yeniden hücum edilmiştir.

Bomba uçaklarımız Napoli limanını ve limandaki gemileri bombalamıştır. Dün sabah düşman uçakları Malta üzerinde faaliyette bulunmuştur. avlarımız iki Yunkers 88 ve iki Yunkers 201 düşürmüştür.

Bu hareketlerden üç uçamızız dönmemiştir.

Belçika sahili açığında bir Alman torpitosu batırıldı

Londra 7 (A.A.) — Amirallik dairesinin bugünkü pazar sabahı erken saatte neşrettiği tebliğde deniliyor ki:

Teğmen Lloyd'un emrindeki hafif kuvvetlerimize mensup bir devriye Belçika sahili açığında sayıca çok üstün ve en az iki modern torpido muhribini ihtiva eden Alman deniz kuvvetleriyle temasa gelmiştir. Bu teması takibeden kısa bir çarpışma esasında 600 tonluk Alman muhriplerinden birinin ortasına bir torpil isabet etmiştir. Bu torpili atan asteğmen Neill emrindeki torpido muhriplerimizden biridir. Alman gemisinin battığına hemen hemen muhakkak nazaretle bakılıyor. Şiddetli bir çarpışmadan sonra kuvvetlerimizin hepsi tiserine dönmüşlerse de hafif birliklerimizden bir tanesi az hasar almıştır. İki ölü vardır.

Fransa - İsveç ticaret anlaşması

Stokholm 7 (A.A.) — Fransa ile İsveç arasında hususi takas esasına dayanan bir ticaret anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre iki memleket arasında mübadele edilecek malların değeri her memleket için 2 milyon kronu bulacaktır. İsveç Fransaya demir mamulâtı, makine, kâğıt hamuru verecek. Fransa da, kumaş, kimya maddeleri, ecza, şarap ve ispirto gönderecektir.

Deniz muharebesi

Amerika donanması baş kumandanı bir tebrik mesajı göndermiş

Vaşington 7 (A.A.) — Amerikan donanması başkumandanı Amiral King, cumartesi Amiral Nimitze aşağıdaki mesajı göndermiştir:

Donanma, bahriye silâhdazları ve sahil muhafızları Midway adasına düşman tarafından yapılan taarruza cesaretle ve müessir bir surette geri püskürtün donanma, bahriye silâhdazları ve orudaki kuvvetlerimize hayranlıklarını bildirirler ve silâh arkadaşlarımız düşmana «harbin bir cehennem olduğu» ispatı devam edeceklerinden emin bulunduklarını beyan ederler.

Heidrich için millî cenaze merasimi

Berlin 7 (A.A.) — Führer, Alman hamî muavini, muhafız kütaları grubunun yüksek sefi ve polis Generali Heidrich için millî cenaze merasimî yapılmasını emretmiştir. Merasim Berlinde yapılacaktır.

13 kişi asıldı

Bern 7 (A.A.) — (O.F.I.): Pragdan bildirildiğine göre, devlet mahkemesi 2 si kadın olmak üzere 13 kişiyi dün idama mahkûm etmiştir. Bunların arasında hükümetin bir iktisat müaviri, 11 bir mühendis, bir sanayici, bir eczacı, bir de gazeteci vardır. Mahkûmlardan altısı Heidrich'e yapılan suikastı doğru bulmaktan, geri kalan yedisi de silâh taşımaktan suçludur. Mahkûmlar asılmış, mülkleri-ne el konmuştur.

Millî piyango

Dünkü çekilişte 25000 lira Ankarada satılan bilete düştü

Millî Piyangonun 10 uncu tertip 2 inci çekilişi dün Ankara'da Sergi-evinde saat 15 te yapılmıştır. İkramiye kazanan numaraları aşağıya yazıyoruz:

25.000 lira kazanan numara: 307293

10.000 lira kazanan numaraları: 073909, 077142, 303798

5.000 lira kazanan numaraları: 043698, 099087, 133512, 271332, 287742

2.000 lira kazanan numaraları: 013575, 032925, 033291, 044839, 065156, 074587, 086715, 089215, 125442, 171110, 213026, 218279, 246976, 250996, 258484, 268638, 283158, 284019, 348649, 376095.

1.000 lira kazanan numaraları: 003347, 005381, 008233, 012073, 012162, 036156, 049465, 052310, 056215, 060724, 072191, 074916, 084590, 085249, 085613, 103396, 106295, 116387, 122312, 137155, 143152, 153776, 156511, 180761, 182495, 183744, 186281, 188888, 197006, 216815, 217046, 229342, 240952, 262043, 265854, 266081, 271955, 273825, 275965, 279992, 281999, 287294, 288116, 291666, 295238, 296509, 297097, 298163, 311755, 313068, 339451, 342065, 352658, 356705, 369767, 370229, 370989, 375893, 376113, 399240.

500 lira kazanan numaraları: Son dört rakamı (0892, 8647 ve 9648) ile biten 120 bilet.

100 lira kazanan numaraları: Son üç rakamı (300 ve 451) ile biten 800 bilet.

50 lira kazanan numaraları: Son üç rakamı (294 ve 995) ile biten 800 bilet.

20 lira kazanan numaraları: Son üç rakamı (147, 221, 447, 644 ve 752) ile biten 2000 bilet.

10 lira kazanan numaraları: Son iki rakamı (77 ve 99) ile biten 8000 bilet.

3 lira kazanan numaraları: Son rakamı (4 ve 5) ile biten 80.000 bilet. 25.000 lira ikramiye kazanan 307293 numaralı bilet Ankara'da satılmıştır.

Maddeyi elde etmek kolay, insan yetiştirmek güçtür

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

tayyarecilerin kahramanlık hikâyeleri anlatılmak suretile ta ilmekte başlanmalıdır. Biz, bugünkü şartlar içinde, memleketimizde tayyare fabrikasını, ihtiyacımız olan tayyareleri yetiştirmek için değil, tayyareci olacılara imalât hakkında bir fikir vermek için lüzumlu görürüz. Tayyare ve bilhassa motor, bugünkü dar endüstri hayatımızın henüz yetkin olmadığı bir çok büyük yan imalâta, bilhassa seri inşaatı muhtaçtır. Elektrik endüstrisi gibi. Bugün harb tayyarelerinin işine konulan yalnız binbir türlü ölçme, dinleme gibi âletlerin çeşidi ve inceliği akıllara hayret verir. Bunları bir araya getirebilmek için büyük endüstrinin bütün şubeleriyle yerleşmiş olması, yüksek teknik mekteplerde yetişmiş, ihtisas sahplerinin çoğalması şarttır. Bugün için fazla hayale kapılıyarak tayyare yapısını, maliyetini göz önünde tutmadan, sadece milletin kudretine, memleketin imkânlarına bir misal, ve tayyarecilere bir tatbikat mektebi olarak alışırlar. Fakat tayyareden ziyade tayyareciye, maddeden fazla insana ehemmiyet verdiğimiz için bütün sevinç, güven ve gurur duygularımız genç pilotlar üzerinde toplanır.

Necmeddin Sadak

AKŞAMDAN AKŞAMA

Besim Atalay, Türkçenin ana eserlerinden birini meydana getirdi

Divanü Lûgat - it - Türk müterci-mi (ve bir düzine diğer eserin de sahibi) Besim Atalay, Türkçeye muhtaç olduğu en kıymetli telif eserlerinden birini kazandırdı:

«Türk dilinde ekler ve kökler üzerinde bir deneme».

Dil Kurumunun bastıracağı bu 382 sahifeli kitapta lisanımızın en basit kısımlarını buluyoruz: İplik, yedi ip-tidai renkten mürekkebe olduğu gibi, (Türkçe de, eklerden ve köklerden meydana gelmiştir. Meselâ (ek+ler+den) kelimesinde, (gel+miş+tır) fiilinde, her hecenin ayrı mânâsı ve rolü vardır.

Besim Atalay, Birinci Dil Kurulata-yında Türk dili kelimelerinin tek heceli unsurlardan yapılmış olduğunu ileri sürmüştü. O zamandanberi her araştırmayla tezinin kuvvetlendiğini bildiren müellif, işte bu kalın cildi meydana getirmiş. Hem de ne emekle, ne hevesle...

Yalnız basit bir noktasını söyleyeyim:

Bana hediye ettiği nüshanın bütün çizimlerinde, sahife kenarlarında kalan bazı silik ibareler mürekkepli kalemlerle ayrı ayrı düzeltilmiş. Sade bu hareket, bir insanın tab'ındaki «kılı kırk yarma kabiliyeti» ni, azmi ve çalışma kudretini gösterir.

Hakikaten de, her ek ve her kök'ün türlü türlü kullanışı ve türlü türlü mânâsı etrafında senelerce araştırmada bulunabilmek için ancak böyle bir sabırlı yaratılışa ihtiyaç vardır.

Besim Atalay, kendi eserinden evvel bu mevzuu uzaktan, yakından dokunan bütün müelliflerin kitaplarını mehzatı tutmuş. Sonra, bir Türk dilçisi olarak, tetkiklere girişmiş.

Fikir vermek üzere kitabın gelişigüzel bir sahifesi açalım:

— 1) eki

Bu ek fiil ve isim köklerine gelecek bir takım anlamlar bildirir.

1: İsim.

(Yazı, kapı, yapı) gibi.

2: Ayrıntı ismi.

Çakı: Ufak bıçak. Kelimenin aslı çıkmak fiilinden olsa gerektir.

3: Yer ve semt.

Batı: Güneşin battığı yer, taraf. Kelimenin kökü batmak fiilindendir.

4: Mastarlık.

Yatı: Yatma. (Bu gece yatıya gideceğim.)

Satı: Satma, satış. (Allah satı pazar versin.)

5: Sifat.

Sert: Kelimenin kökü (kat) tır.

6: İşlenmişlik (mefuliyet).

Çatı: Çatılmış, dam, ev örtüsü. Kelimenin kökü (çatmak) fiilindendir.

Hulâsa, bütün ekler, bütün kökler böyle, birer birer, uzun uzun, âdeta kimyevi bir tahlilden geçiyor.

Yeni kelime yaratmak, her anlam karşı yeni bir mânâ kalıbı bulmak mecburiyetinde olduğumuz şu devirde, Türkçeye bundan âlâ hediye olamaz. Onu Şemseddin Sâmî'nin lûgat kitapları gibi, artık elden düşürmeyeceğiz.

Velev ki şu bu münekkitt, bunu baltalamaya, içinde yanlışlar bulmaya muvaffak olsun.

Atalar sengi târizi...

Sözü daima, Besim Atalay'ın kal-kamı olacaktır.

«Türk dilinde ekler ve kökler üzerinde bir deneme», Türk dilinin belibaşlı ana eserleri arasında daima kalacaktır.

Bu kitap, bu kitabı teşvik eden İsmet İnönü'nün devrinin büyüklüğünü gösteren âbidelerden biri diye nifatlanmaya layıktır.

(Vâ - Nâ)

Sinop'da zelzele

Sinop 7 (A.A.) — Dün burada saat 19 da 4 dakika fasıla ile beşer saniye süren iki yer sarsıntısı olmuştur. Hasar yoktur.

ŞEHİR HABERLERİ

Fatih'in heykeli

Belediye bazı projeler hazırlıyor

Fatih ve elvarının imarı için belediye imar müdürlüğü tarafından hazırlanan projenin esaslarını geçenlerde yazmıştık. Planda tesbit edilen sahalardan birine Fatih Sultan Mehmedin büyük bir heykeli dikilecektir. Heykelin ne suretle yapılacağı şimdiden belli değildir. Ancak bunun için beynelmilel bir müsabaka açılacak ve müsabakada kazanan sanatkar İstanbul fethinin beş yüzüncü yıldönümüne yetiştirmek üzere heykeli yapacaktır.

Mamafih şimdiden belediyece iptidai mahiyette bazı projeler hazırlanmaktadır. Hazırlanan bir projeye göre Fatih, şahlanmış bir at üzerinde oturmakta ve elyle ufkı göstermektedir. Heykelin kaldesinde İstanbulun fethine iştirak eden sipahi ve azak neferleri — o zaman ki kıyafetlerle beraber — yer almışlardır. Kaldeğin bir köşesinde de fethin sırasında düşman surlarına ilk saldıran kahramanlardan Uluabatlı Hüseyin'in büstü bulunmaktadır. Daha buna benzer projeler hazırlanmaktadır.

Fatih Sultan Mehmedin heykelini yapacak sanatkar bu projelerden fikir alacaktır.

Galatasaraylılar

Dün bir arada pilâv yediler

Galatasaraylılar dün bir arada pilâv yemişlerdir. Eski ve yeni mezunlar saat onda mektebe gelmeğe başlamışlar ve bir saatte fazla tatlı sohbetlerle neşeli vakit geçirmişlerdir. On bir buçukta Ahmet ağamın çağdığı trampet üzerine konferans salonuna girmişlerdir. Burada cemiyetin reisi, en yaşlı ve en genç Galatasaray mezunları tarafından nutuklar söylenmiştir.

Bundan sonra Maarif Vekilli B. Hasan - Ali Yücel, eski jimnastik hocası B. Falk, İstanbul mebusu B. Abdin Daver tarafından gönderilen telgrafı okunmuş, müteakiben yemekhaneye geçilerek ananevi pilâv yenmiştir.

Yemekten sonra Takasime gidilmiş, âbideye çelenk konmuştur.

İzmir akşam kız sanat okulu

İzmir (Akşam) — İzmir Kız Sanat okulunda dersler sona ermiş ve bu münasebetle zengin bir sergi açılmış, iki gün süren bir geçit tertip edilmiştir.

Okuyucu mektupları

Odun meselesi

İstanbul'un odun ihtiyacının yarısından fazlası Karadeniz işkelelerinden, Temmuzdan sonra dalgalar yüzünden bu işkelelere yanaşıp odun yüklemek imkân-sızdır. Esasen o zaman işi de bulunmaz. Bunun için şimdi bol odun getirmek üzere motörlere mazot bedarik etmektedir. Osman

Amasyadaki dokumacılar

Amasyadan bir çok imzalarla bir mektup aldık. Bunda dokuma el tezgâhi sahipleri oldukları için, İktisat Vekâletinin emriyle Amasya'da teşkil edilen küçük sanatlar ve dokumacılar kooperatifine iştirak etmeleri lâzım gelirken işliğin kârını gören bazı zenginlerin bu işi ele aldıklarından bahisle şikâyet edilmektedir.

Mitat paşanın 10 lirası

75 senelik dikkate değer bir mazi...

Sultanların mücevherleri için "İradel seniyeye",!

Hikmet Feridun Es

Emniyet Sandığı'nın Kadıköy şubesi ve şubenin müdürü Mesut İlyson

Bir asra yakın zamandanberi namus, dürüstlük ve intizam prensiplerine en büyük titizlikle sarılarak çalışan Emniyet Sandığı'nın yeni bir yavrusu doğdu:

Kadıköy Emniyet Sandığı şubesi... 75 yıl evvel Mitat paşanın tohumunu attığı büyük, faydalı ve gölgeli ağaç güzel bir meyva verdi.

75 senelik son derecede dikkate değer mazisi ile Emniyet Sandığı başbaşa ele almağa değer bir tetkik mevzuudur. «Emniyet Sandığı» bizim edebiyatımıza, tiyatromuza, hattâ yeni Karagöz senaryolarına kadar girmiş bir isimdir. Halk orasını alelade bir bankadan ziyade başı sıkılınca koşacağı bir «hacet kâpısı» addeder.

Yüzükleri, küpeleri Emniyete götürmek, «elmasları Emniyetten çıkarmak» cümleleri âdeta meşhur olmuştur.

Bugün yeni bir şube açan ve ihtiyat akçesiyle sermayesi 3,487,000 lirası geçen bu müessesenin ilk çekirdek parası kaç paradır bilir misiniz?... Sadecce 10 lira!.. Bu para da meşhur Mitat paşanın cebinden çıkmıştır. Yalnız siyasi sahada değil, içtimai sahada da daha 75 yıl önce yapılacak bir uzak görüşlülükle inkılaplar yaratan Mitat paşa Emniyet Sandığı'nı ilk defa 1868 senesinde Rusçukta tesis etmiş, ve ilk para olarak Sandığa 10 tane lira yatırmıştır. İşte bu uğurlu on liracık bugün 3,487,000 lirası doğmuştur.

Tarakçılar hanında iki odacık..

Bundan sonra müessese İstanbulda Tarakçılar hanının alt katında iki

ve şubenin müdürü Mesut İlyson

küçük odada işe başlamıştır. Ve bir tek gayesi vardır: Hiç kimseye yük olmadan, en az masrafla, başı darda kalanlara yardımında bulunmak!.. Kazanç gayesi katien ilk planda gelmemektedir. Ve esasen bunun içindir ki Emniyet Sandığı'nın bîzde, alelade bir bankadan ziyade, başka bir havası vardır...

Tarakçılar hanındaki iki odada işe başladığı zaman Emniyet Sandığı o kadar mütevazı bir bütçeye sahipti ki eşyasını bile ödünç almağa mecbur olmuştur.

Lâkin pek az zaman içinde Emniyet Sandığı gelişiyor. Tarakçılar hanından Yeni Hana, oradan da Çağaloğlundaki eski Emniyet Sandığı binasına geçiyorlar... Nihayet bugünkü binada ve bugünkü çehresten almış bir vaziyette çalışmaya başlanılıyor.

Emniyet Sandığı, yetmiş beş yıl içinde İstanbulluların hayatında hakikaten pek mühim bir rol oynamıştır. Müessesenin 75 yıllık kütükleri, şilleri her bakımdan tetkike son derecede değer... Bu şillerden, kütüklerden anlaşılır ki Emniyet Sandığı vevmlelerinden kimler geçmemiştir? Devrin en büyük üdeba, şuarasından, ilim adamlarından, altın babası olarak tanınır ta sonra düşmüş olanlardan, saray erkânından birçoğu... Hattâ sultanlar mücevherlerini Sandığa yatırmak müesseseden para almışlardır. Bu yüzden pek garip bir de hâdise olmuştur ki biraz sonra anlatacağız...

Sultanların mücevherleri meselesi..

Emniyet Sandığı'nın hayatında da (Devamı sahife 5, sütun 5 de)

İstanbul'un memba suları

Belediye hepsinin mikyasını tesbit ettirdi

Memba sularının ıslahı için bir taahhütname yapılmıştı. Belediye bu işe başlamak üzere membalardaki suların derecelerini tesbit ettirmişti. Muh-telif membalarda su mikyasları şunlar:

Karakulak, Tomruk, Aydos 1; Taşdelen 1,5; Kayışdağı Vezir, Kocataş, Gümlüş, Büyükdere Yeni Hayaat Göztepe Hacıkahya 2; Kefeli, Küçük Çamlıca'da Ömer, Meşedibi 2,5; Maltepe, Ayazma 3; Sırmakış, Hünkar, Küçük Çamlıca, Çamlıbel, Kırazlı Kimsi 3,5; Sultan, Cevizaltı, Tiryahhanım 4; Şifa, Kestane, Büyük Çamlıca, Elmali, Çarşıçesme, Maslak, Miftükuyu 4,5; Çurçur, Keçe 5; Hamidiye 5-6; Gürcü 6, Çubuklu 8,5, Terkos 11,5, Sarıyer 12,5.

İkiden dört dereceye kadar olan sular, iyi suların olduğundan belediye, bunların içinde bilhassa meşhurları ıslah edecektir. Bundan başka Kum sancısı çeken hastalara iyi gelen Şifa, Çurçur gibi sular da ilk planda ıslah edileceklerdir.

Su mikyas derecesi daha fazla olan diğer suların da ıslahı sonra yapılacaktır.

Tophanedeki Çocuk bakımevi

Galata nahiyesi Çocuk Esirgeme Kurumu kolu idare heyeti reisliğinden: Kolumuzun açtığı Tophane Kılıçalpazası medresesindeki Çocuk bakım evinin 11/6/1942 perşembe günü saat 18 de yıldönümünü kutlama töreni yapılabacağından hayırsız bütün vatandaşların bakım evinin çalışma şeklini görmelerini ve bu vesile ile de bu törene onur vermelerini rica ederiz.

Avrupa hattı

Meriç ve Arda üzerinde köprülerin inşasının tamamlanmış yazmıştı. Köprülerin üzerine ray döşenmektedir. Bundan sonra tecrübe geçişleri yapılacaktır. Tecrübeler de bittikten sonra, en geç 15 haziranda trenler işleyecektir.

Şimdilik Avrupa hattında yalnız Konvansiyonel trenler sefer edecektir.

Muğla'da faydalı yatmurlar

Muğla 7 (A.A.) — Buraya bilhassa tütümler ve yaz mahsulü için çok faydalı yağmurlar yağmıştır.

HIÇBİR İŞ TASARRUF BONUSU YATIRILAN PARA GİBİ

% PESİN FAİZ GETİRMEZ

Bir çırpıda

Ecdat sofrasında deniz mahsulü..

Büyük mikyasta balıkçılıkla meşgul olan bir tanıdığım bana:

— Şu harbi bir tek faydası oldu. Bizim halkı balık yemeğe alıştırdı. Halbuki bundan evvel ne propagandalar yapmış, broşürler neşretmiş, duvarlara afişler yapıştırmıştık. Balığın faydalarını, hassalarını, gıdıkaymetini tetkik ettirmiş, resimli ve mukayeseli tablolar vücade getirmiştik. Lâkin bizdeki deniz mahsullerine karşı rağbetsizliğin bir türlü önüne geçememiştik. Kimi katien midye yemez, kimi istrididyeyi ağzına koymaz, kimi istakozun manzarasına bile tahammül edemez, kimi mürekkep balığından âdeta tiksirir, kimi pauryadan nefret eder. Ve çoğu da alelümum balıktan hoşlanmaz. Hattâ tuhaf bir hikâyeye işittim. Anadolu'dan eğlenmek için İstanbula gelen bir zengini bir içki ziyafetine çağırıyorlar... Sofrada karidis de varmış... Masa başındaki genç ve güzel kadınlardan biri, zengine:

— Karidis yerseniz e... demiş.

Adam mırın kım etmiş:

— Ben şimdiye kadar hiçbir böcek yemiş insan değilim!.. Nasıl yaparım?..

Fakat güzel sofrada arkadaş kendi eyle bir karidis soymuş ve gene onu parmakları ile dudaklarına kadar uzatarak:

— Ne olur hatırım için... Bir taneçik!.. diye zorla ağzına atıvermiş... Başkalarına derin bir lezzet verecek olan taze ve nefis karidis bu adamı berbadetmiş... ve tamam iki buçuk ay hasta yatmış... Efendim alışırmışız... Vaktile bizim ecdat sofrasında deniz mahsullerine katien yer verilmemiş!..

Acaba?.. Hakikaten ecdat sofrasında deniz mahsullerine yer ve kıymet verilmemiş mi?.. Birçoklarında bizim ötedenberi deniz mahsulü yiyen bir millet olmadığımızı dair tuhaf bir kanaat vardır.

Halbuki dün tarih bir eserde Fatih Sultan Mehmedin sofrasına, onun zamanında saray mutfağında hazırlanan yemeklere dair bir liste gözüme ilişti.

1473 senesi şaban ayına mahsus Matbahı âmiri listesinde her gün mutlaka 10 akçelik balık, 4 akçelik istridiye, 3 akçelik de karidis sarfedildiği bildirilmektedir.

Gene aynı ayda 400 balık, 116 istridiye, 87 karidis yenildiğini de öğreniyoruz.

Bugün hâlâ birçoklarının ağızlarına bile koymadıkları istridiyeyi ve karidisi, 1473 senesinde yalnız saray halkı değil, muhakkak ki başkaları da yiyordu.

Hem unutmamalıdır ki, Fatih sade ve iktisat içinde yaşamayı seven bir hükümdar olarak tanılır. O halde bu balıklar, istridiyeler, her gün alınına nazaran, öyle pek nadide yenilen şeylerden olmasa gerektir.

Anlaşıyor ki ecdat sofrasında deniz mahsullerinin yeri ve kıymeti varmış... Sonra ne oldu ise olmuş, bizim denizden çıkan şeylerden sıkımız sıyrılmış... Şimdi tekrar ona değerini veriyoruz.

Hikmet Feridun Es

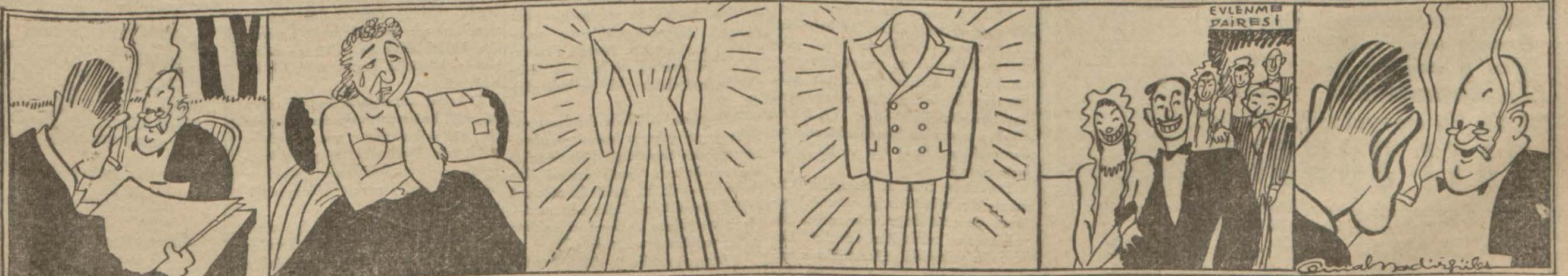
Fırınlara sıkı surette teftiş edilecek

Belediye teftiş heyeti İstanbul ve Beyoğlu fırınlarından sonra Üsküdar ve Kadıköy fırınlarını da sıkı surette teftiş etmiş, bozuk ve noksan tartılı etmek çıkaran fırıncıları cezalandırmıştı.

Yapılan bu teftişlerin tekrarlanması uygun görülmüştür. Bunun için teftiş kadrosunun genişletilmesi ihtimali vardır.

Bundan başka lokanta, ahçı dükkanı, biraخانه ve sair gibi halkın sıhhatıyla alakalı bütün müesseselerde de temizlik ve tarife bakımından devamlı teftişler yapılacaktır.

Bav Amcaya göre...

— Evlenmeyi teşvik için akla gelen tedbirlerin en güzelini Çocuk Esirgeme Kurumu buldu galiba bay Amca!..

... Gelinlik bir elbise bulamamak yüzünden evlenemiyen fakir kızların halli maldur...

... Kurum, haziran ayı içinde evlenecek kızlara bedava ipeklî kumaş vermekle evlenmeleri arpa boyu arttıracaktır sanıyorum!..

... Bir hayır kurumu da damatlarla birer güveylik elbise temin ederse...

... Sen seyreyle o zaman çiftlerin saadetini!..

B. A. — Eger maksat çiftlerin saadetiye kaynakları da hatırcan çıkarmak lâzımdır!..

Bağ, bahçe ve ev ziraatı

Güllere göz aşısı zamanıdır

Aşılacak yabancı güllerle me-nekşe güllü, diğer küçük çiçekli gül-lerin senelik yeni dalları artık az çok gelişmeğe başlamıştır. Aşı gözü alınacak olan güllerin de yapraklarının koltuklarında gözler kabarmaktadır. Bu itibarla bu hafta içinde güllerin sürgün göz aşısı ile aşılanmalarına başlanabilir. Bu aşı zamanı temmu-za kadar devam edebilir. Ancak ha-vaların sıcak devam etmesi yüzün-den aşıların ve aşı yaralarının kuruyup bozulmaması için, her aşıyı yaprak veya kâğıtın bir kesecik ile hiç ol-mazsa 8-15 gün gölgelendirmelidir. Aşıyı, mümkün olursa, akşam serin-liğinde yapmalıdır.

Şayet aşılanacak fidanlar çok ise, sabah erkenden işe başlamak ve sa-at 10 dan 3 e kadar fidanlara aşı vurmak daha doğrudur. Çünkü güneşin fazlalığı hareket fazlalığı husule getirerek aşı yaralarının zor-lukla kapanmasına sebebi olur. En müsait aşı zamanı akşam ve hattâ geceyeindir. Elektrik lâmbasıyla ge-celeyin aşılanan fidanların sabaha kadar ilk kaynaşmaya başladıkları ve gündüzün güneş doğduğu zamana kadar aşı yaralarının ilk kapanma va-ziyetinin husule geldiği görülmüştür. Nebatlarda bile yaranın kolaylıkla kapanması için serinlik lâzımdır. Aşılanacak güller yirmi dört saat ev-vel onar saat aralıkla bol bol sulan-malıdır. Bu sulama dallarda öz su-yun bollamasına ve deveranını tam olarak yapılabilmesini temin eder. Bu da fidanın aşı için hazırlanacak dallarının, kabuklarının kolaylıkla kalkmasını mümkün kılar. Hazırlan-mış olan fidanlara (anaç) vurulacak gözler, gövdeye en yakın dallar üzeri-nden tedarik edilmelidir.

Anaç ne kadar itina ile dikilir ve bakılırsa, o kadar kuvvetli olarak aşıya elverişli dallar meydana getirir. Tercihen göz aşısını anaçın göv-desine değil, fakat gövdenin başın-da bulunan diğer dallara vurmak muvafıktır. Aşılanacak dalların kur-şun kalem kalınlığından, serçe par-mağı kalınlığına kadar olması iyidir. Daha kalın dallarda aşının kayna-ması biraz güç olur. Aşılanmış fi-danların diğer dalları üzerinde hiç-bir çiçek veya konca bırakmayıp koparmalıdır. Bu fidanların 15-20 gün kadar gün aşırı sulanmalarına dikkat gerekir. Yabancı anaç dip-lerinden sürece veya sürmüş dalları koparıp körtmelidir. Aşı gözünün yerleştirildiği dalın ucunda yalnız 1-2 yaprak bırakmak kâfidir. Geçen bir yazda aşının nasıl yapılacağını yazmıştık.

Renkli çiçek yapabilirsiniz

Beyaz renkte çiçekler açan gül, karanfil, magnolya, ful, kamelya, gardenya gibi sapsarı az veya çok odunlaşan fidanların üzerinde yapı-lan tecrübelerle göre, bu fidanların çiçeklerini renkli yapmak kabil ol-maktadır. Beyaz ve hattâ pembe renkli çiçekleri abraşlı, çizgili, be-nekli ve hârelî olarak açtırmak için anilin boyaları kullanılmaktadır. Kullanılacak bu boyaların kesif ol-ması lâzımdır. Bunun için bu boyal-arın auda eritilmiş mahlûlünü hazırla-malıdır. Mahlûlü hazırlamak için de bir cam tüp içine bir santigram istenilen renkte anilin boyası koy-duktan sonra üzerine iki gram su koyup, ispirto lâmbası üzerinde ısı-tıp evjice erittikten sonra bu boyalı suyu bir prevaz şiringasına doldurup kullanmalıdır.

Şiringanın iğnesini çiçek dalının henüz teşekkül etmiş, fakat hiç renk-leşmemiş koncasının tam altına gele-cek surette ve yalnız kabuğun altına sokarak boyayı oraya sıkmalıdır. İki gram boya on kadar çiçeğe ki-fayet eder. Açılacak koncalardan zarif nakış çiçekler meydana gelir.

Ortancaları mavi-leştirmek zamanı

Beyaz veya pembe, erguvani renk-te çiçek açan ortancaları mavileştir-mek çok kolaydır. Meraklıları bu işi ya pek geç veya lüzumu kadar itina ile yapamadıklarından, fidanların çiçekleri ekseriya lekeli ve soluk mavimsi renkte açar. Ortan-caları mavi renkte açtırmak için çi-çek koncalarının henüz hiç teşekkül etmemiş bulunması lâzımdır. Bunun da zamanı hemen hemen bu günler-dir. Saksı veya tenekede bulunan fi-danları için iş basittir. Saksıları veya tenekeleri her iki günde bir mavileş-tiren tozlarla sulamalıdır.

Mavileştiren tozun terkibi şudur: Beş gram çivit, yahut beş gram endi-go boyası, beş gram adı şap. Bu iki cismi beş kilo kireçsiz su (Ter-kos) içinde ertimeli ve fidanları su-lamalıdır. Demirli ve alüminli kır-mızı topraklar dahi ortancayı mavileştirirler. Yerde dikili olanların et-rafını açmalı ve bolca ilâçlı su ile su-lamalıdır. Bu sulamaya çiçek kon-calarının açılışına kadar devam edi-lirse, çiçekler koyu mavi renkli ola-rak açarlar.

CEVAPLARIMIZ:

Sulama zamanı ne vakittir?

Fenerbahçede bayan İclâl'e ce-vap:

Çiçekleri, sebzeleri ve hattâ her-nevi fidanları sulamak için en münas-ip zaman akşamlarıdır. Akşamları sulanan fidanlar sabaha kadar suyu emerek serin havada ve suyun mü-him bir kısmı güneşin tesirine ziyaa uğramadan faydalanırlar. Bundan başka akşamdan sabaha kadar 8-10 saatlik bir zaman içinde kökler bol bol nem ve su aldıklarından toprak-tan da eritilmiş gıda maddelerini ko-laylıkla çekerler. Esasen bunun se-bebi iledir ki, bütün fidanlar gecele-ri gelişmektedir.

Gündüzleri yani sabahları sulama-k hem zararlıdır, hem de mantar hastalıklarının husulüne sebebi ola-bilir. Zararı da verilen suyun henüz kökler tarafından emilmeden evvel buhar olup gitmesidir. Öğleyin sulama-k ise çok zararlıdır. Hem kökle-re, hem de toprağa zarar verir. İsm-işu toprak ve köklerde su çabuk uçar ve bunun neticesi olarak yap-rakların harareti kaybolur ki, bu da fidanların gelişmesini güçleştirecek hastalıklara yol açar.

Magnolya ağaçları kuruyacak mı?

Şişide bayan Nahide'ye cevap: Şişli caddesinin genişletilmesi için Bulgar eksarhanesinin bahçesinden ayrılan kısımda mevcut dört büyük magnolya ağacının vakitinde yerle-rinden çıkarılmıyarak bırakılmış ol-ması ve bu ağaçların muhafaza altı-na alınmaması hiç şüphesiz ki, bun-ların kurumasına neticelendirecektir.

Bu dört büyük magnolya ağacının bın lıradan daha yüksek kıymeti var-dır. Halbuki bu ağaçlar mükemmel surette yerlerinden çıkarılır ve başka daha lüzumlu bir yere dikilebilir. Bugünkü vaziyette ağaçların kökle-rinden bir kısmı topraktan dışarı çıkmış bir haldedir. Esasen biraz sert esecek bir rüzgârla bu ağaçların devrilmesi ve bir kazaya da sebebi-olması ihtimali vardır. Dört magnol-yanın her birini — geç kalınmış ol-makla beraber — derhal fiğılama usulile muhafaza altına almak ve büt-tün yaz bu vaziyette bakılarak, su-lanarak kısa kadar olduğu yerde muhafaza etmek şartile bu kıymetli ağaçları kurtarmak kabil olabilir. Aksi halde ağaçların hepsi bir ay geçmeden kuruyacaklardır. Bu hu-susta alâkâh makamların da dikkat nazarını çekmeniz çok faydalı ola-caktır.

TARİHTEN SAHİFELER

Büyük başların günahları!

Osmanlı devletinde ilk mürtişler ulema sınıfında, yani böyle bir sey-yiden en ziyade çekimlileri ilim ve fazıllarına lâyık görünen züm-rede zühur etmiştir. Aşıkpaşazade ta-rihinde deniliyor ki:

«Orhan Gazi teşkelerini ziyade et-mek diledi. Kardeşi — Alâeddin Paşa — eder:

— Anı gazilere damış! Ol zamanda Cendereli Karaca Halil Bilecik'te kadı olmuştu. Ana dahi danıştılar.

— İlden yaya çıksın! Dediler. Çok kişiler kadiya rüşvet verdiler:

— Beni yaya yazdır! Deyu.»

Aşıkpaşazade tarihinin başka bir yerinde sonraları Hayreddin Paşa namile veziri âzam olan bu Candarlı Kara Halil Efendi'yi «iklimi rüşvete bağlamakla» itham ediyor.

Bu müverrihin Candarlı sülâlesine hiç teveccühü yoktur. Hayreddin Paşanın oğlu olup kazaskerlikten veziri âzam olan Ali Paşanın da rüşvet aldığı söyler.

Eski müverrihlerden yalnız Mus-tafa Âli Efendi Ali Paşanın (irtişa ayıplarından müctenip) olduğunu beyan etmektedir. Diğerleri bu zatın irtişasında mütefiktirler.

Aşıkpaşazade, Yıldırım Bayezidin İstanbul muhasarasında, Bizans im-paratorunun, muhasarının kaldırıl-ması için gönderdiği bir elçi ile Ali Paşaya rüşvet takdim ettiğini şöyle bildiriyor:

(Tekfur dahi balık gönderdi; içi-ni altın ve günişle doldurmuş; Ali Paşaya geldi. Paşa dahi sandık ile ve kese ile balıkla karşı vardı. Zi-ra gayet hürmetlû elçidir; sulha gel-miştir; sözü kesen, dil tutandır. Ali Paşa hünkâra vardı. Gayet temellük etti.)

Yıldırım da sulha razı oldu. Kanunun veziri âzâmı Lûtfi Paşa da tarihinde, Ali Paşanın mesavisi arasında rüşvet dahi bulunduğunu gösteriyor. Hammer de bu veziri âzâmın irtişasından bahsediyor:

(Şu sırada payitaht — İstanbul — muhakkak bir harabiden mu-hafaza edile, ancak sadrazamın hü-leleri olduğu cihetle — imparator — her sene Ali Paşaya altın ve günişle dolu on balık göndermeğe mecburiyet gördü.)

Tacüttüvârih'te: (Hattâ mervidir ki, Ali Paşaya zahiren götürdüğü he-diyeleler gayri on büyük balığın cevflerini altın ve günişle ile doldu-rup bazı mekûlât ile ziyafet tariki üzere göndermiş.)

Yıldırım Bayezidin, zamanında kadıların irtikâp ve irtişaları yüzün-den husule gelen fenâlıkları izale tedbirî olmak üzere seksen kadar kadıyı Beyşehir'de bir evde yak-mak istediği amlımdur. Bu hâdise de, Osmanlı devletinde ilk evvel bo-zulan zümrenin ulema heyeti oldu-ğunu pek açık gösterir.

Aşıkpaşazade, Fatih Sultan Meh-med'in İstanbul muhasaraya hazır-landığı sırada, Bizans imparatoru-nun veziri âzam Candarlı Halil Paşaya da kanunlar florilerle dolu ba-lıklar gönderdiğini beyan ediyor:

(Tekfur eder:

— Türkün bizimle komşuluğu do-ğanla karganın komşuluğuna benzer. Eğer bu Türkten kurtulmağa çare olursa, dostumuz Halil Paşadan olur. Balıkcılar göndermek gerekir.

Dedi. Balığır karnını florilerle doldurdular; Halil Paşaya gönder-diler. Halile balığı getirtiler. Halil balığı yedi; karnını sandığa koydu. Kâfirlerin sözün tuttu. Hünkâra geldi; arzetti. Hünkâr eder:

— Yaz olsun görelim!)

Hammer de Halil Paşanın Bizans-lılardan rüşvet aldığı birkaç yerde zikrediyor.

Peçevi İbrahim Efendi, tarihinde Kanunun veziri âzâmı Damat Rüs-tem Paşa hakkında şu şehadette bu-lunmaktadır:

(Bu devlette irtişa vâzu o iken bir defa caizesi defterine kaydolun-man manası erbâbı azil yüzü gör-mezd. Mürtişlerin gayet ehli insa-fından İdil Menkuldür ki bir defa Erzurum beylerbeyisi at pahası de-yâ beş bin altın ılda eder. Üç binin alıp (o manasın bundan ziyade ta-hammülü yoktur) der ve iki binin lade eder.)

Peçevinin Rüstem Paşaya (Os-manlı devletinde irtişa vâzı) sı-fatını vermesi doğru olmadı. Bu yolda ona tekaddüs edenler bu-lunduğu yukarıda zikrettiğimiz mi-sallerde sabittir. Ancak Rüstem Paşa pek mühim bir senet toplamıştı. Bunun büyük kısmının bu cümle-fane rüşvetlerden basit olduğu an-lanıyor.

Sokollu'nun ölümünden ve meş-hur olduğu üzere Musahip Şemsi Pa-harın Üçüncü Sultan Murada kırk bin altınlık büyük bir rüşvet lokması yutturmasından sonra Osmanlı de-vletinde rüşvet memnu ve merdudol-maktan kaldı, denilse mübâlağa edilmiş olmaz.

Üçüncü Muradın sadrazamların-dan Arnavut Sinan Paşa ilk sadare-tinde divanhanesine:

(Lâanallahürrâşi velmürteşi) (1) lâvhasını astırmıştı. Ancak ikinci de-fa bu makamı ısgal edince, bir veziri âzam için altın ile sıvanacak birçok delikler bulunduğunu görerek bu lâvhayı kaldırmış, artık pervasızca ve alabildiğine mal toplamağa ko-yulmuştu.

Malının çokluğundan kinayeten, halk arasında (kimyaya malik) di-ye şöhret bulması bundan sonradır.

Bu sadaretinde Sultan Murada sunulan bir varakada (Sinan Paşa-nın evvelden kapısı irtişadan pâk idi. Şimdi mürtiş olmak ziyade aciptir.) denilmiştir.

Sinan Paşanın Süleymaniye kü-tüphanesindeki mecmualardan bir-ünde bulduğum maruzatından anla-ıldığına göre, bu «jurnal» üzerine Sultan Muratla Sinan Paşa arasında bir muhabere kapısı açılmıştı.

Üçüncü Sultan Murat bu varaktan bahsederek, Sinan Paşaya gönder-diği hattı hümayunda: (Kethidanın ve Mustafanın desti tetavülü ziyade mesmudur. Ceddim ruhu için ikisine dahi siyaset olunmak vecibolmuştur. Sen bunlara vâkıf olasın, bildirmeye-sin; zahir müştereksin, anın için iş-maz edersin.)

Diye çıkmış, bu itaba, Sinan Paşa şu cevabı vermiştir:

(Ben tamah ve irtişa ile mutadol-madım. Ne kadar istisna eyledimse o kadar gına miyşser oldu. Taze-ligimde yapmadığımı iki ayağım çu-kurda iken mi yapacağım? Kapım-daki bendeniz mülkâta gelenlerden bir el armağanı alır ola. Yoksa mas-laht görmek şartile rüşvet namına nesne aldığını bilmem ve rızam yoktur.)

Üçüncü Sultan Muradın hattı hü-mayununda bahsettiği adamlar Si-nan Paşanın eski ve yeni kâhyaları idi ki, bundan sonra ikisi de ceza-larını görmüşler. Sultan Muradın (Ceddim ruhu için) diyerek, babası Mest Sultan Selimin değil de ceddi Kanuni Sultan Süleymanın namını zikretmesi de babasına karşı pek büyük bir hürmet taşımadığına delâlet etmek itibarile nazara şayandır.

Bu ikinci sadaretinde yetmiş ya-ırlarında bulunan ve ölmeden evvel daha üç defa sadarete geçmek vakit ve fırsatını bulacak olan Sinan Paşanın rüşvet ithamına karşı müdafaa-sı hiç de kuvvetli görünmüyor. Bir-aktığı servetin hemen Rüstem Paşa terekeseine muadil olması, topladığı bu kadar külliyyetli servet arasına hayli rüşvet mah girmiş olacağına şüphe bırakmıyor.

Üçüncü Murat zamanında artık rical ve kibar — pek az istisnalar-dan sarfınazar — irtikâbı alelade bir varidat kaynağı, gibi telâkki etmeğe başlamışlardı.

Kaşık ucu ile veren kepçe ile çı-karıyor. Burada yüz suyu döküp to-pırlıyan ötede aç gözölürü doyurmak için dağıtıyordu.

Bu senelerden itibaren Osmanlı devletinde rüşvet hemen hemen açık bir şekilde Tanzimata kadar devam etmiştir. Arada geçen iki buçuk asır içinde öyle mürtetip sadrazamlar, şehisâmlar, vezirler, kazaskerler, valiler, kadılar görülmüştür ki tafsilî hayretler celbeder.

Tanzimat, rüşveti men', hediye-yi tahdidetmek istemiş idiye de öfne geçememiştir.

Garp muharrirleri Osmanlı de-vletinde bu rüşvet, hediye, bahış ba-hisni dillerine dolayarak, bunu yalnız Şarka mahsus bir zemime gibi gös-termeğe çalışırlar. Ancak garp dev-let ricalinde de bu zeminin her zaman, muhtelif şekillerde teza-hürleri görülmüştür. Meselâ Fransa-da bir Talleyrand var ki irtişa ve irtikâbın müşahhas bir heykeli gibidir.

Talleyrand 1797 de iktidar mevki-ne geçmez hususi menfaat-ler teminine başlamıştı. Napoléon'un son senelerinde polis prefesi olan Pasaniyer — ki bu vazifede pek çok şeyler öğrendiğine şüphe edilemez — Hariciye Nazırı Talleyrand hakkın-da şu malûmatı veriyor: (2)

(Devamı sahife 6, sütun 4 te)

(1) Allah rüşvet verene ve alana lânet etti.

(2) Maurice Paléologue Roman-tis-me et diplomatie.

Gördüklerim, duyduklarım

Eski İstanbulun meşhur lokantaları

Nuruosmaniye camisinin önünden yürü; Çarşıya girme, sağa kıvrılıp Sandal Bedestenini geçince sola dön; bu ilk sokağın adı (Mafazacılar içi) dir.

Migirdiç Tokatlıyanın oradaki aşçı dükkânının işlek günlerine yeti-şemedim. Zeytinyağı patlıcan, yap-rak, lâhana dolmaları; balık, midye dolmaları; bol sarımsaklı pilâkiler; un, süt ve sekerle yapılan, tarçın ekip sıcakken yenilen (haviç) gibi Ermenikâri yemeklerin her çeşidi oradaymış.

Dairelere memur, boğazına düş-kün paşalar, beyler, kuyumculardan Kapamacıyan, Şahbazyan, Tolayan kıratla kalantolar devamlısı imiş.

Migirdiç Efendi uyanık adam. Galiba 1893 yılında Beyoğlu'na kol atıp, işi alafrangılığa da döküp (Splendide) isimli kahve ve lokan-tasını açmış.

Gene şimdiki yerinde, bugünkü sekerleme ve pasta kısmile yan sa-lonun yanısı kadar, ötü kahve, gerisi «M. T.» markalı kristal camlarla bölme-ydi. Köşe başına dayanan otel binası yoktu.

Rahmetli Ahmet Rasim'in (Şehir mektupları) na göre, yeni açıldığı seneler sebze çorbası, filâto, makar-na kabilinden sıcak yenecek yemek-ler, üstünde ispirto lâmbası ve sahan konacak tertibat bulunan lâstik te-kerlekli hayvan araba ile müşteriye getirilirmiş.

Öyle tablodotu Mecidiye, akşam tablodotu 25 kuruş. Alakart da var. Bifte 5 kuruş, filâto 6 kuruş, tavuk köftesi 7 kuruş, en pahalısı kuşkon-maz 10 kuruş.

Tokatlıyan 1895 te Boğaziçi'nde-ki (Kalender) gazinosunu da tut-muş, akşamların orkestra da çalar-mış... O vakitler Tarabya'daki oteli daha meydanlarda değil; (Sümner Palas) ise (Büyük oteller şirketi) nin mal.

Nuruosmaniye kapısından Çarşıya gir, Kalpakçılarbaşı denilen ana caddeden Kuyumcu çarşısına sap, sola rüşyan direkli direkli ikinci sokağa döner dönmez gene solda, Mıgır Pamukçıyanın aşçı dükkânı vardı.

Mıgır Ağa de Ermenikâri yemek-lerinin lezzeti ve her keseye uygun-luğu kadar hazırcavaplığı, şakacı-lığı, bir kol çengilliği ile bir tane. Tuhauf tuhaf fıkralarını, hikâyelerini dinle dur:

Sultan Mahmutla Kazaz Artinlin sohbetleri; Abdülmecit ile Barutçu-başı Ohannes Efendinin, Kâçoğlu-nun içki âlemleri.

1935 yazını Büyükdada geçirdi-ğimiz sıralar bu Mıgır Ağanın kar-deşi, Gedikpaşa Ermeni mahallesin-eski muhtar bay Leon Pamukçu-yanla komşu oturmuştuk. Nesede, yarenlikte ağabeyisinden geri kal-maz, tarihçi Ahmet Refik merhum da beraber sık sık buluşur, hoş va-kitler geçirirdik.

Ekonomi lokantası, Ziraat banka-sının yanındaki sokaktaydı. Yemek-leri nadide, pahalı, o devrin Pandeli-siydi.

Sayıfıyede olan paşalar, beyler, şimdiki saatle dokuz buçuk, onda köşkerlerinden çıkıp dairelerine yolla-nırlar. Fazla kuruntulular (Lokan-talarda sunulan, bunuma temas edi-yor) demesinler diye yemeğini evin-de yer; derin düşünmiyen deriyadil-ler de Köprüye ayak basar basmaz, doğru bu Ekonomi'nin yolunu tu-tardı.

Ufak tefek almağa İstanbul'a inen bazı hanmedediler Karaköy'deki mâ-hûl börekçi fırınının yukarı katında, ötü kafesi, her tarafı toz toprağa, yağlara bulanmış daraşa, dediğim (Ekonomi) den piliz kızartması, gü-veçte türlü, bildiricini pilav getirtil-lerdi. Ardından da saray lokmaları geldi mi, börekçinin hakkı da ta-mam.

Aşçı Agop Karaköy'de, şimdi orada (Çiflik) mezeci dükkânı ve saire bulunan eski Konsolit hanının altında, üç adım en, sekiz on adım boyda, küçüçük, kapkaralık bir iz-bede-ydi.

O kadar dopdolu ki boş bir masa köşecği bulamazsın. Hanın avlusun-da, göz o kuytuda, sıra bekliyen bekiyene. Biri kalkarken yerini ka-pamağa seğırtene seğırtene. Öğleyi aç buçuk geçsin, yemekler silinip süpü-rülmüş, paydos..

Buranın da çiğir ve midye tava-sile halis tereyağı keşkeği, katıksız sü-tten, ev harc: Frenk arpalı sütlâci ağızlara lâyıktı.

Tam sırası iken, bu sütunlarda evvelce bahsettiğim, anneannemin amcazadesi doktorun bir menkibesini naklediyim:

Karıcığ pek genç yaşından ve-remden vefat edince, teessür, elem, keder, (Acaba ben de mikrop al-dım mı?) filân derken evham bastır-dıkça bastırmıştı zavallıyı. Boyuna erimede, eridikçe sinirleri, hazım ci-hazı da bozulmada. Midesinden, barsaklarından şikâyet şikâyet, per-hiz perhiz...

Bir gün, avuç içine sığacak kadar bira francalasile dalyıor Agoba. Ög-le olmamış, boş yer var. Sütlâci isti-yor.

Bir de baksın ki bitişik masadaki gışko adam şapur şapur mis gibi ci-ğir tavasına çatal atmadı...

İmrenerek, (Battı balık!) diyor. Daha ötesi var mı, çıkar çıkmaz kar-şığı (Madella eczanesi) ndan 40 gram İngiliz tuzu alıverir... Agoba sesleniyor:

— Bana da bir ciğir tavası!

Francalayı cebine sokup üç dilim ekmekle koca tabağı temizliyor. Olur şey değil; midesinde, barsak-larında zuhurat, ağırlık, ekşime, san-cı yok; bilâkis vücudunda (tendü-rüslük), hattâ istahı o kadar yerin-de ki ikinci tabağı da hemen hemen gövdeye atıverecek.

Ne dersiniz? O günden sonra per-hizi bozmuş, en sıhhatli zamanından daha da etlenmiş, canlanmıştır.

Filip, Karaköyde, bugünkü pos-tanenin yerindeydi. Çok eski imiş. Abdülâzizin Tophane camisindeki selâmînciler dönen sümbül büyük mabeyinciler, yaverler ayak üstü ora-da çakıştırlar, akabinde Hasahır kütüphanlarına atlayıp kimi Beşik-taş sarayına, kimi Yüksekkelidirm-yokusundan dörtlüğe yukarı vurur-larmış.

Sonraları oranın adı (Del Cenyö) olmuştu. İstanbulun en namlı ran-devu yeriydi amma, şimdiki (müp-tezel) mânaya gelenin değil, bir ah-bapla buluşmağa, konuşmağa dene-nin.

Kadıköyü, Haydarpaşa, Adalar vapurunu kaçıranların, kerahet vak-tine sıftahı çekelerinin de baş mekâ-nyıydı.

Ali Efendi lokantası Sirkeçide, yukarı çıkan tramvayların durağın-da idi. O yakanın geniş, en temiz, en listesi dolgun ve rağbet gören lo-kantası. Fiatler de ateş pahasına de-ğil.

Çöp kebabi, patlıcan beğendisi, ispanak kavurması, kara üzüm-lü boyaz pilâvı, bol cevizli yassı kadayıfı, hele iki dükkân ötedeki Ermeninin hafif is kokulu kaymaklı dondurma-sı meşhurdu.

Birbirlerine gayet andıran, efen-dinden kişi, iki biraderdiler. Garson-başları trı yapı. dazlak baş Nikoll, kaç masaya yetişen, bahışığı hakke-den, babacân bir (mâkul kefer) idi.

İstanbulda, açıkta, ağaçlar altında hem parlatılan, hem de karın doyur-ulun ilk lokanta Tepebaşı bahçesin-deki, bir de Sirkeci İstasyonunun karşısındakıdır.

Galatasaray'a hemen kapı karşı-gelen, (Cité de Pera) daki (Pera-as) m Horozlu lokantası züğürt ha-cıydı amma, işler de işleri zira âdeta bedavasına. Et, sebze, makarna ve-ya pilâv, tatlı yahut yemiş, ekmek ve bir şişe şarap da beraber topu-topu çeyreğe...

Sıvan, gık deyip çık. Ya servisin düzgünlüğü, garsonların ayağına çabukluğu. Büyükdereyi Koço isiminde, karayağuz bir garsonu vardı ki Ja-ponca ve Çince bile dahil, tam 12 dil âşina. Dünyayı çark çevirmiş, kaşla göz arasında Şimali Amerika-yı, Cenubi Amerikayı, Japonyayı, Çini, ora denizlerinin tayfunlarını anlatırdı.

Şimdi arsasında Saint-Antoine kilisesi bulunan meşhuru âlem Kon-kordiya tiyatrosunun avlusundaki (Devamı sahife 6, sütun 3 te)

Bu gecedan itibaren

SES

Sineması
ve
Tiyatrosunda

Müthiş bir cinayet mi?... Hayır!...

ZATİ SUNGUR

Bütün ciham hayrette bırakan, hünerinin akıl erdiremediği esrarlı hünerlerini gösteriyor.

CANLI BİR İNSANI

Herkesin gözü önünde destere ile kutr kutr kesiyor.

Baştan başa yeni program

ZATİ SUNGUR'un SES Sinema ve Tiyatrosunda son programdır. Her gece saat 21 de, Cumartesi ve Pazar Matine saat 16 da

Sinema projeksion

makine'eri

SES TERTİBATI
AMPLİFİKATÖRLERİ

Türkiye Vekili:

NECİP ERSES

İstanbul, Beyoğlu, İstiklâl
Cad. 193

Kontrakt bric
MEŞHUR ELLER

El No. 22

♠ 7 5 4
♥ D 10 6
♦ 7 6 4
♣ 10 9 5 3♠ 8 6 3 2
♥ V 9 4 3
♦ 10 8 5 2
♣ 8♠ A R D
♥ 2
♦ A D 3
♣ A R D V 7 4Şimal ve cenup zonda,
Kağıdı veren: Cenup

DEKLARASYON

Cenup	Garp	Şimal	Şark
2 ♣	2 ♥	Pas	3 ♥
4 ♣	Pas	5 ♣	Pas
Pas	Pas		

OYUN

Kozet: Cenup
Oyun: 5 trefl

Birçok masalarda garp körün ruasını çaktı, fakat yerde dam üçlü bulun-
duğundan damı sağlamamak için köre
devam etmiyorlar bir pik geldi, Bun-
dan sonra birçok masalarda kozu
oyuna şöyle devam etti:

İkinci leveyi aldıktan sonra muha-
sım tarfataki kozları düştürdü. Karo
pasını yapmak üzere kozla yere geçti,
fakat ruası pası geçmedi. Muhasım ta-
raf karo ruasından başka bir karo da-
ha aldı ve kozu bir içeri girdi.

KRİTİK

Bu elde takip olunacak oyun tarzı
şudur:

İkinci leveyi aldıktan sonra kozu
elinden küçük bir trefl oynar, yere
geçer. Yerden körün olusunu gelir,
elinden büyük onoria keser. Müteak-
ben büyük bir koz oynar ve muhasım
tarfataki son kozu düşürür. Bundan
sonra iki el pik oynar. Sekizinci elde
bir kozla yere geçer ve yerden kör da-
mını oynuyarak elinden karo boşunu
(karo üçlüsünü) kaçar. Garp kör da-
mını ruası ile aldıktan sonra ya bir kör
ve yahut da, eğer elinde ise, on üçün-
cü pik gelmeye mecburdur. Bunlar-
dan birini gelirse, kozu yerden keser,
elinden karo damını kaçar. Karo ge-
lirse elinde ki - dam fursetine karşı
olacağından netice birdir, iki karosu-
na da yapar. Ve bu suretle oyununu
Çukarır.

Gördüklerim
duyduklarım

(Baş tarafı 4 üncü sahifede)

(Bartoli lokantası) Avrupadan ya-
naşma, Konkordiya da, Kristal de
(bugün orası mağazadır), Halep
çarşısında (Sev sinemasının bulun-
duğu bina), Odeon'da (zamanenin
Şark sineması) numara yapan ak-
tris, dansöz, cambazların huncuğın
olduğu, hovardaların ve mirasyedi-
lerin de olduğu bir bitirim yeri idi.

Asmalunescit sokağının Tepebaşı
köşesinde bir de adli sanlı Toma
vardı. Ablak suratlı, göbekli, kranta
bir Yanya. Süttün, yoğurdun, te-
reyiğin, yumurtanın en tazesini o
satar.

Gece yarısına kadar, Apukurya,
yani karnaval zamanı sabaha kadar
dükkan açık. Cebinde kuruşu olan
uzatmış, günlük yumurtanın tepesini
kırpıp, tuz biber ekip likkadak içsin.
Versin iki kuruşu, üstüne toz şekeri
de cabası, yoğurdu kaşıkla. Çıksın
üç kuruşu, peynirli ometli yut-
sun...

Hikmet Feridun Es

Tarihten
sahifeler

(Baş tarafı 4 üncü sahifede)

(Nezarete geldiğinin daha seki-
zinci günü beş altı yüz bir frangi
olmuştu. İştirak ettiği hiçbir mu-
hede bilmiyoruz ki ona menfaat te-
min etmiş olmasın. Luneville muşa-
lahasında Avusturya, Belçikada çı-
karmış olduğu evrakı naktiye bedel-
lerini ödemeği taahhüdettiği. Bu
taahhüt Talleyrand'a büyük para
kazandırdı. O daha kimsenin haberi
yok iken bu kağıtlardan ucuz fiatle
pek çok satın aldı. Almanyada va-
kıfların mülkiyete tahvili ve arazi
tevizatı da ona geniş bir kâr kaynağı
oldu.

Her taraftan temin ettiği menfaat-
ler pek muazzam olmalı ki hâlen
mutasarrıf olduğu servet kurulabil-
sin ve varideti pek yüksek de-
receye varan masrafına yetişsin.)

Talleyrand'ın bu yolda ele geçir-
diği paranın miktarını tayin etmek
kabil olamamıştır. Ancak Napolé-
on'un 13 haziran 1811 tarihli bir
mektubu gibi müteğir bazı evrak
ve emareler, onun bütün memuriyet
hayatında rüşvetler, bahşisler aldı-
ğında şüphe bırakmıyor. O, kendisi-
ne verilerek istenileni hiç reddetme-
miş, hattâ Avrupa hükümdarlarına
bizzat el açmış, çanak tutmuştu!

Talleyrand için itikâp daima hu-
zuzatını ve büyük lüksünü temine
yarayan bir sistem olmuştur. (2)

Napoléon'un sukutu ihtimallerini
artık hesabetmeye başladığı (İspanya
muharebeleri) sırasında Rusya'nın
Paris sefaretini başkâtibi Neselrod
vasıtasıyla Çar Aleksandr ile muha-
berelere girişmişti. (1810 kânunuev-
veli). 31 mart 1811 de Napoléon'un
bu pek diyetli Hariciye Nazırı
kendi imparatorunun Rusyaya hü-
cum zamanı yaklaştığı için, Çara,
Osmanlı devletiyle sulhu tâcil ederek
kuvvetli ve hazır bulunmağı tavsiye
etmişti!

Çar Aleksandr için bundan mü-
kemmel bir istihbar ajanı olabilir
miydi? Hem bu ajanın hizmeti ken-
disine pek pahalıya da malolma-
mıştı:

Neselrod hesabına Perregaux
bankasına yatırılan birkaç yüz bin
frank; Napoléon'un vaz'ettiği berrî
ablukaya rağmen Rus limanlarına la-
giliz malları çıkarılmasına müsaade-
yi müteazamın birkaç ticaret lisansı!

Talleyrand, yaptığı büyük mali
spekülasyonlar yüzünden 1812 kâ-
nunusinde sıkıntıya düşmüştü.
Napoléon hazinesi hasasından ken-
disine 1,280,000 frank vererek onu
bu sıkıntıdan kurtardı!

Talleyrand'ın kâh Rusya, kâh
Avusturya menfaatine ücretli hiya-
netleri muhafif sebepleri olmayan
müspet hakikatlerden. Bunlar
onu tarihte ebediyen lekelerler!

Büyük başların günahları da bü-
yük oluyor!

Süleyman Kani İrtem

Kalbur üstüne gelen bütün dok-
torlar (nühüfubünne) lere üstü te-
reyiği, yahut tavsiye ederlerken
hep bu Tomayı sağık verirler, dü-
kân kahyafendiler, haremağaları,
uşaklarla da dolardı.

Dört başı en mâmur vaktinde
adamcağız selâmunkavlene uğrayı-
verdi. Rivayete göre, pek (hasna,
müsteşaa) lardan olan kızına mî,
torununa mî, zendost ve diğli paşa-
lardan biri çengeli takmış, adamları-
na aşırıvermişmiş...

Lokanta kelimesinin, (lavanda)
yani lavanta gibi İtalyanca (locan-
da) dan geldiğini de unutmıyalm...

Sermet Muhtar Alus

SİNGAPUR KORSANLARI

Tefrika No. 111

Yazan: İSKENDER F. SERTE

Ti - Pi, Osakada basit kafasıyla bir
iş göremezdi. Belki muvakkat bir za-
man için tutunacak, fakat mîlî ihtilâl
yürümediği takdirde her şey
mahvolacaktı. Ti - Pinin malyetinde-
ki üç bin ihtilâlden günün birinde
ortada hiç kims kalmıyabilirdi. On-
lar da nihayet yeni bir idareye ay-
dınlık bir güne, mukaddes bir hedefe
ulaşmak için çarpışıyorlardı. Bu mü-
cadele başsız nasıl devam edebilirdi?

Bu sayıyı çıkaranlar, siyogonların
adamlarıydı.

Ti - Pi bunları duydukları hiddetin-
den ateş püskürtüyor fakat bir yan-
dan da: «Acaba bu haber doğru mu?»
diyerek, etrafa adamlar koşturuyor,
Yamadanın Yokohamadan ayrılıp
almadığını anlamak istiyordu.

Siyogonlar eğer bu şaşırma siya-
setinde birleşebilmiş olsalardı, Ti -
Pinin maneviyatı pek çabuk sarılacak
hattâ adamlarını dağıtıp elinden
idareyi almak bile mümkün olacaktı.

Bereket versin ki, Ti - Pi Osakada-
ki müstebit siyogonların birbirleriyle
geçinemediğini görüyordu. Hattâ bun-
lardan birçoğunu son günlerde tevkif
bille ettirmişti.

Ti - Pi şimdi eski hasmı olan Taka-
koyu bekliyordu. Onu da bertaraf
edecek olursa, Osakada kendi hâkim-
yetine göz dikecek kimse kalmıya-
caktı.

Habere kuş tam vaktinde Takako-
ya gdebilirse, ertesi sabah şimal ka-
pısı, tarhlin bu dönüm noktasında,
umulmayan hâdiselere sahne olacak
demektir.

Kuşun kanadına
bağlanan mektup!

Takao, şimal kapısının yedi yüz
adım gerisinde karargâh kurmuştu.
Yamadanın kızı hâlâ Kava - Mura-
yı şehir içinde sanıyor ve kendi ken-
dine:

— Kava - Mura dizginleri Ti - Piye
kaptırmış. Eğer o şehre hâkim ol-
saydı, benim geldiğimi duyunca kapı-
ları açardı.

Diye söylüyor ve Ti - Pi ile çarpış-
mağa hazırlanıyordu.

Eğer «haberler kuş» u vaktinde gel-
memiş olsaydı, Takako ümitsizliğe
düşecekti. Takakonun adamları ak-
şam üstü Osakadan dönen kuşu ya-
kaladılar ve bacağındaki mektubu bu-
lup Takakoya verdiler.

Takako «Kava - Mura» imzalı mek-
tubu okuyunca:

— Yarın sabah şimal kapısına hü-
cum edeceğiz. Kava - Mura bizi ora-
da bekleyecek, şehre gireceğiz ve ilk
işimiz bize meydan okuyan o Filipinli
haydudu Osaka meydanında asmak
olacak, dedi.

Takako geceyi bekledi, tertibat al-
dı. Adamlarını gündüzden uyuttu.
Gece sabaha karşı şimal kapısına hü-
cum emri verdi.

Şafak söküyordu. Şehir dışındaki
bahçelerde çalışan köylüler uyanırken,
Takako adamlarıyla beraber Osaka
kapısına yaklaştı. Kapının üstündeki
nöbetçiler sapanla müdafaaaya kal-
kırlar da, Ti - Pi kendi adamları

gafile avlanmışlar hissini vermele-
rini tembih ettiği için, Takako yarın
saat kadar kapıyı zorladıktan sonra,
kapının ilkönce bir kanadı, biraz son-
ra da diğer kanadı açıldı. Takako
adamlarıyla şehre girdi.

Kuşun kanadına bağlanan mektu-
bu uğursuzluğu çok geçmeden mey-
dana çıktı. Takako şehre girer gir-
mez Kava - Muranın çoktan Yokoha-
maya döndüğünü öğrendi. Ve Ti - Pi-
nin adamları Takakonun etrafını çe-
virip yakaladılar.

Takako bağırdı:

— Bu alçakça bir hiledir. Namustu
bir adamsan meydan çık ta döğüşe-
lim!

Ti - Pi sadece omuzunu silerek
güldü.

Takako dar bir sokaktan geç-
ken, ilkönce atını kargı ile yaraladı-

lar, sonra kendisini yere düşürüp
rine çullandılar. Korsanların bir-
Takakonun ne cesur ve ölümden
maz bir kadın olduğunu biliyor
Takako bu kahpece hücumu rağ-
birkaç kişinin canını yakmadan
lim olmadı.

Yamadanın kızının kollarını b-
lıyarak «Ceza meydanı» na götür-
ler.

Ti - Pi halka hitaben:
— Büyük Japonyanın kuruluşu
ve hürriyet gibi, insanlara mukad-
bir hakken verilmiş kadın par-
nın bulunmasını bir uğurs-
saydım, korsanın kızını bundan
tevkif ettim.

Dedi, Zaten böyle devlet ve mî-
işlerine kadın parmağının karış-
na razı olmayan ve bu gibi hareket-
ri Japon ananesine aykırı gören y-
ller:

— Ti - Pi haklıdır. O nasıl iste-
öyle olsun.

Demekten çekinmediler. Takako
şiddetinden korkan korsanlardan
kısım da:

— Bu, uğursuz bir kadındır. İki
bir başkaldırır ve rahatını kaçır-
Onu saçlarından asıp mülevves vü-
dunu ateşe yakmalısız.

Diye bağırmağa başlayınca, Ti
Pinin cesareti büsbütün arttı.

Ti - Pi o gün meşhur kahrmanı
gibi, al atına binerek, muhafızları
birlikte «Ceza meydanı» na ala-
geldi ve muhafaza altında elleri
ayakları bağlı duran Takakonun
nına sokuldu.

Etrafta toplanan binlerce insan
labalâğı, saatler geçtikçe artıyordu.

Ti - Pi, Takakoya sordu:

— Kava - Muraya yardım için
geldin buraya? Yoksa Japon millet
kurtarmak için mi?

Takako cesurane bir tavırla ce-
verdi:

— Kava - Muraya yardım et-
 için. Çünkü o, Japon milletini esar-
ten kurtarmaya çalışan bir kah-
mandır.

— Ti - Pi kancasını sallıyarak g-
dü:

— Sus, yalancı kahpe! Sen h-
onu seviyorsun! Seni buraya sevke-
vatan aşkı değil, onun sevgisidir.

Takako yüksek sesle bağırdı:

— Hayır, Aldanıyorsun! Ben e-
bir kadıym, Kava - Murayı çok
unutmuştum. Onun Osakaya geldi-
ni ve siyogonların mukavemeti
karşılaştığını duydum, yardımı
tum.

— Yalan söylüyorsun, Takako, s-
bir gün Singapur yolunda bana la-
va-Muradan bahsederken: «Ben, e-
ek mert bir erkeğe taparım. Yer-
zinde de Kava - Muradan daha m-
ve cesur bir erkek görmedim. O, ta-
mağa layıktır!» demiştin. Bu s-
söylöyen bir kadın, başkasiyle evle-
de, kalbinde hiç şüphe yok ki, Kav-
Muranın aşkı yayıyacaktı.

— Bu sözleri ben söyledim, in-
etmiyorum. Fakat, benim bugün l-
va - Muradan daha mert ve cesur
kocam var: Hamdun. Onu hepimiz
nırnız, Ben Hamdunu hiç bir erke-
değışmem.

Etraftan acı acı sesler yükseldi:
— Bu kadını neden konuştur-
sunuz? Onu neden idam etmiyo-
nuz?

Bunu söylöyenler Ti - Pinin ada-
ları idi.

Ağır başlı kimseler arasında Ta-
koya acıyanlar da yok değildi. Ha-
bunlardan birisi, Ti - Piye şu öğ-
veriyordu:

— Bu kadının kocası cesur bir m-
hımanmış. Kuvvetli bir ordu ile
kuda Osakaya gelecekti. Takako
öldürsün, bu tedbirsizliğin ka-
hını Osakalıh kanlarıyla ödem-
mececekti.

— Bu kadını öldürdün. Ona dokun-
ymış!

Ti - Pi bu öğüdün kan kulağıyla
lıyordu.

(Arkası var)

PERİLİ KONAK

Tefrika No. 83

Çeviren: AHMET HİLALİ

Holmes:

— Hayır, gösterdiğiniz istika-
metten gelmiyor. sözlerle yanıldı-
ğımı anlatmak istedi.

Bir an sonra bu güçlük, daha kor-
kunc ve bize daha yakın bir yerden
duyuldu. Bu defa ses, daha giddetli
geliyor ve kudurmuş deniz dalgala-
rına benziyordu.

Hafife artık kendini tutmadı ve
yıldırım süratle karanlıklar içinde
koşmağa bağlarken:

— Cehennem köpeği bu, muhak-
kak birini boğuyor. Çabuk arkam-
dan gel Watson! Allah vere de vak-
tinde yetişsek...

Holmes, bozkırın karanlıklarına
dalmıştı. Ben de arkasından ko-
yuyor, fakat ona bir türlü yetişemiy-
ordum. Yalnız koşarken, altları çivil-
kahn kunduralarının taşları çığne-
ren çıkardığı sesleri duyarak peşin-
den takibedeceğim istikameti tayin
edebiliyordum.

Bu sarp ve yalçın muntakanın ta-
yin edemediğimiz bir noktasından

son defa ümitsiz bir feryat daha yük-
seldi ve bu istindadı, bir kütçe gibi
yere yığılan bir vücut sesi takibetti;
sonra ortalığı derin bir sessizlik kap-
ladı.

Etrafta artık çit bile duyulmuyor-
du. Rüzgâr tamamen dinmişti. Biraz
sonra Holmesin yanına vardığım za-
man, hafiyenin, sağ elini alına gö-
türdüğünü, delirmiş gibi, ayaklarını
yerlere vurmakta bulunduğunu görd-
üm.

Holmes, hiddetinden afallamış
görünüyör, kendi kendine:

— Bu mel'un Stapleton beni yere
vurdu. Pek geç yetiştik. Şimdiye ka-
dar çektiğimiz zahmetlere, sarfetti-
ğimiz emeklere yazık oldu, diye
hayıflanıyordu.

— Hayır dostum! Yanlıyorsun,
Stapleton bizi yere vurmadi, sözle-
rile bu hayıflanmalarına cevap ver-
dim.

— Herifi derhal tevkif etmediği-
me çok hata ettim. Bu tedbir
sayesinde, yeni bir cinayet iş-

lemesine mâni olurdum. Mel'unun
bildiren daha evvel davranacağımı
tahmin etmeli ve ona göre tedbirli
davranmalı idim, dedi; sonra sert
bir sesle beni azarladi:

— Sana ne diyeyim Watson! Ko-
naktan dışarı çıkmanın ve sir Henry-
yı yalnız bırakmanın bize neye ma-
lolduğunu görüyor musun? Fakat
Stapleton'un benden alacağı olsun.
Şayet sir Henry ölmüş ise, ondan ala-
cığımız intikamı pek müthiş olacak!

Bu cinayetini hâşarat mütehasasım
yanına bırakmıyacağım. Eğer herifi
yerden yere vurmazsam ve zavalı
sir Henry'nin intikamını almazsam,
bana da Scherlock Holmes demesin-
ler.

Bu sözleri işitince, hafiyenin çıldır-
dığına hükmedeceğim geldi. Sesim,
hızlı koşmaktan tutulmuş, boğaz-
cum kurmuş, bir türlü neler cereyan
ettiğini soramıyordum.

Bir aralık, duraklamış olan Hol-
mes, yeniden hızlı yürümeye
başlamıştı. Yan yana karanlıkta yü-
rüyor, etrafa bakmıyor; fakat hiçbir
şey görmüyordum. İkiide bir, ayakla
rımız taşlara takılıyor, boşluğa gid-
iyor, düşecek gibi oluyorduk.

Biraz evvel o kesik ve korkunç

feryadın geldiği tarafa doğru, ya-
maçtan aşağı iniyorduk.

Holmes, ikide bir duruyor, etrafı-
na bakıyor, bir şeyler sezmeğe,
görmeğe çalışıyor. Fakat karanlık
o derece kesif idi ki, bir şeycikler
görmek kabil olamıyordu. Etrafta
hiçbir hareket, hiçbir kımıldanış
yok.

Holmes, gözlerini karanlıkların
derinliklerine ikide bir dikmekten
yorulmuş olacak ki, bana sordu:

— Watson, etrafta bir şeyler gö-
rüyor musun?

— Hayır!

— Acaba, biraz evvel imdat ses-
lerini ayyuka çıkaran adam ne oldu?

— Bilmiyorum.

— Sakın, ölmüş olmasın!

Bu suale hiç cevap vermedim.

Karanlıkta yürüyüşümüze devam
ediyorduk. Holmes, adım adım ta-
kibediyordum. Kulaklarım kırıste
idi. Hafiyenin yeniden sesi yükseldi:

— Duyuyor musun Watson?

— Evet!

Bu defa aldanmamıza imkân
yoktu. Sol tarafımızdan hafif bir
fırtılı geliyordu.

Bu tarafa bizzatın kayalıkları, dik
ve yüksek bir uçurum şekli ediy-

du. Uçurumun kenarı, granit kaya-
lıklarla dopdolu idi. Nihayet uçuru-
mun kenarına vardık. Yanlış bir
adım, feci bir surette ölmemize se-
bebiyet verecekti. Başlarımızı sarık-
tarak aşağıya baktık. Uçurumun di-
binde belirsiz, karanlık bir cisim gö-
rünüyordu.

Biraz daha dikkatli bakınca, bir
adamsın bu kayalık uçurumun dibin-
de yüzükoyun yerde serilmiş oldu-
ğunu gördük. Alın yere değmiş, beli
bükülmüştü. Vücutun bu vaziyeti,
meçhul şahsın uçurumun üstünden
tehlikeli bir atlayış yapmış olduğunu
gösteriyordu. Bu şartlar altında, bi-
raz evvel bozkırda duymuş olduğum-
muz korkunc ve tüyler ürpertici çı-
kışların, bu adamsın gırtlığından çı-
kmış olduğuna ve can çekişmesine de-
lalet ettiğine inanmak istemedim.

Gözlerimizi üzerine diktiğimiz bu
et külesinde hiçbir hareket görül-
müyor, ağızdan hiçbir ses çıkmı-
yordu. Uçurumdan aşağıya indik.

Holmes, yerde hareketsiz duran
vücudu elle yokladı; fakat elini do-
kundurmasa korku ile geri çekme-
si bir oldu. Cebindeki kutudan bir
kibrit çıkarakaktı. Kibritin ha-
fif ışığı altında, vücudu yoklayan ar-

kadağının ellerinin kanlar içi-
kaldığını gördüm.

Yüzükoyun yerde yatan ces-
e alından kanlar akyordu. Ki-
çabuk söndüğü için, ölünün kim
duğunu derhal teşhis edemedik.

Holmes, boğuk bir sesle bağırdı:

— Watson, çabuk bir kibrit d-
yak da maktulün kim olduğunu
liyalım.

Bir kibrit daha yaktim ve ölü-
cesedine yaklaştırdım. Yerde s-
duran ceset, görünüşte, sir Henry-
naşı idi.

Bu beklenmedik müşahade
ikimiz de az kaldı heyecan ve t-
sürden bayılacaktık. Cesedin sı-
daki elbise, sir Henry'nin ma-
kostümü idi. Sir Henry, ilk defa l-
mesin Londradaki evine geldiği
man, bu kostümü giymişti. Bu e-
seyi renginden ve şeklinden tanı-
duk.

Yaktığım ikinci kibrit de çabu
söndü ve bu kibritle beraber,
ümidimiz de söntiverdi.

Holmes, hirsından ve tecessü-
den, acınacak bir durumda idiy-
cudu zangır zangır tırtıyordu. Y-
ruklarını sıkması, bar bar ba-
yordur.

(Arkası var)

Sümer Bank Yerli Mallar Pazarları Müessesesinden:

8 - 6 - 942 tarihinden itibaren yapılacak tevzlatın kupon numaraları ile müracaat günü ve mahalleleri aşağıda gösterilmiş olub:

- 1.) — Numaraları ilân edilmiş olan kuponlar hâimlerinin nüfus cüzdanlarıyla beraber bildirilen mahallere müracaatları.
- 2.) — Aynı Soyadını taşıyan birkaç nüfus cüzdanının, aile efradından birisi tarafından ibrazında kuponları mukabilinde istihkaklarının verilebileceği.
- 3.) — Henüz ilân edilmemiş numaralar için mütteakib ilânlarımızla tevzi günleri bildirileceğinden numaraları ilân edilmeyen kupon hâimlerinin müracaat etmemeleri.
- 4.) — Bir tarafta mahallelerde kupon tevzlatına devam edilmekte olduğundan henüz tevzi kuponu almıyanların evlerini ziyarete gidecek memurlarımıza intizar etmeleri.
- 5.) — Tevzi ekiplemleri tarafından evlerinin ziyaretinde evde bulunmayan kimselere tevzi kuponu verileceğinden bu dağıtmaya intizar edilmesi, rica ve ilân olunur.

İkinci Liste

Müracaat edilecek günler

Müracaat olunacak mahal	Kupon No. 8.6.942	Kupon No. 9.6.942	Kupon No. 10.6.942	Kupon No. 11.6.942	Kupon No. 12.6.942	Kupon No. 15.6.942	Kupon No. 16.6.942	Kupon No. 17.6.942	Kupon No. 18.6.942	Kupon No. 19.6.942
S. B. Yerli Mallar Pazarları Bahçe- kapı mağazası	108301-109800	109801-110061 120001-121251	121252-121800 122001-123000	125701-126000 134001-135200	135201-136000 252001-252700	252701-253571 268001-268700	268701-270000	270001-271500	271501-272000 282001-283000	332001-333500
S. B. Yerli Mallar Pazarları Beyoğlu lu mağazası	9871- 10621	10622- 11372	11372- 12000	16001- 16750	16751- 17401	17402- 17948	104001-104750	104751-105501	105502-106252	106253-107003
S. B. Yerli Mallar Pazarları Kadı- köy mağazası	119001-119500	119501-120000	112001-112500	112501-113000	113001-113500	113501-114000	114001-114500	114501-115012	166001-166500	166501-167000
S. B. Yerli Mallar Pazarları Üskü- dar mağazası	91001- 91500	91501- 92000	92001- 92500	92501- 93000	93001- 93500	93501- 94000	94001- 94500	94501- 95000	95001- 95500	95501- 96000
Burhan Sunar: İst. Yeni Postane arkası Aşirefendi sok. No. 3/8	132601-132997	136001-136300	136301-136600	136601-136900	136901-137200	137201-137500	137501-137800	137801-138100	138101-138300	138301-138600
Mustafa Sami Hamanazalı: İst. Ye- ni Postane arkası Aşirefendi sok. No. 20	25401- 26000	26001 - 26600	26601- 27200	27201- 27800	27801- 28400	28401- 29000	29001- 29600	29601- 30200	30201- 30800	30801- 31400
Sadi Kaplancah: İst. Yeni Postane arkası Aşirefendi sok. No. 48	31401- 31900	31901- 32000 57201- 57600	57601- 58100	58101- 58600	58601- 59100	59101- 59600	59601- 60100	60101- 60600	60601- 61100	61101- 61600
Ahmet Ata Köseoğlu: İst. Mahmut- paşa başı No. 195-197	61601- 62000	62001- 62400	62401- 62800	62801- 63200	63201- 63600	63601- 64000	68001- 68400	68401- 68800	68801- 69200	69201- 69600
Ahmet Güveng: İst. Mahmutpaşa başı No. 149	69601- 69700	69701- 69800	69801- 69900	69901- 70000	70001- 70100	70101- 70200	70201- 70300	70301- 70400	70401- 70500	70501- 70600
Arusyan Balıkcıoğlu: İst. Mahmut- paşa başı No. 130	70601- 70700	70701- 70800	70801- 70900	70901- 71000	71001- 71100	71101- 71200	71201- 71300	71301- 71400	71401- 71500	71501- 71600
Mıgırdiç Baltayan: İst. Mahmutpaşa başı No. 68	71601- 71700	71701- 71800	71801- 71900	71901- 72000	128001-128100	128101-128200	128201-128300	128301-128400	128401-128500	128501-128600
Kadri Özyılmaz: İst. Mahmutpaşa başı No. 91	128601-128750	128751-128900	128901-129050	129051-129200	129201-129350	129351-129500	129501-129650	129651-129800	129801-129950	129951-130100
Leon Cevelyan: İst. Mahmutpaşa No. 134	130101-130250	130251-130400	130401-130550	130551-130700	130701-130850	130851-131000	131001-131150	131151-131300	131301-131450	131451-131600
Mustafa Yılmaz: İst. Mahmutpaşa No. 123	131601-131700	131701-131800	131801-131900	131901-132000	132001-132100	132101-132200	132201-132300	132301-132400	132401-132500	132501-132600
İhsa nve Hüseyin Özer: İst. Mah- mutpaşa Hacıköçek camii No. 15	138601-138900	138901-139200	139201-139500	139501-139800	139801-140100	140101-140400	140401-140700	140701-140823 142001-142200	142201-142500	142501-142800
Süleyman Kâhyaoglu: İst. Mahmut- paşa Hacıköçek camii No. 10	142801-143000	143001-143200	143201-143400	143401-143600	143601-143800	143801-143945 144001-144100	144101-144300	144301-144500	144501-144700	144701-144900
Hüseyin Hilmi ve Süleyman Sırrı: Kapağarcı Mahmutpaşa kapısı Ay- nacılar No. 5	144901-145100	145101-145500	145301-145500	145501-145700	145701-145900	145901-146100	146101-146300	146301-146500	146501-146700	146701-146900
Mehmet Faruk: Kapağarcı Sipahi sokak No. 20	146901-147000	147001-147100	147101-147200	147201-147300	147301-147400	147401-147500	147501-147600	147601-147700	147701-147800	147801-147900
Ece Mağazası: Sultanhamam cad- desi No. 59/23	8006- 8400	8401- 8870	9361- 9700	9701- 9870	126001-126400	126401-126800	126801-127200	127201-127600	127601-128000	12001- 12400
Mehmet Nuri Topbaş: Fincancılar Mahmudiye Han No. 3/4	147901-148400	148401-148717 150001-150200	150201-150700	150701-151200	151201-151700	151701-152200	152201-152700	152701-153200	153201-153700	153701-154000 174001-174200
Hayri Doğu ve şeriki: Fincancılar Mahmudiye Han No. 1	174201-174450	174451-174700	174701-174950	171951-175200	175201-175450	175451-175700	175701-175950	175951-176000 192001-192200	192201-192450	142451-192700
Zeki Zeren ve ortağı: Fincancılar Yusufoğlu han No. 8	192701-192900	192901-193100	193101-193300	193301-193500	193501-193700	193701-193900	193901-194100	194101-194300	194301-194500	194501-194700
Şermin mağazası: Sultanhamam meydanı No. 2	194701-195000	195001-195300	195301-195600	195601-195900	195901-196200	196201-196500	196501-196800	196801-197100	197101-197400	197401-197700
Ahmet Hamdi Topbaş: Sultanha- mam Dikranyan han altında No. 47	197701-198300	198301-198900	198901-199500	199501-200100	200101-200700	200701-201000 254601-254892	125201-125700 260001-260100	260101-260700	260701-261300	261301-261900
Şakir Şatır: Sanyer caddesi No.1/9	172001-172100	172101-172200	172201-172300	172301-172400	172401-172500	258001-258100	258101-258200	258201-258300	258301-258400	258401-258500
Burhanettin Bağtumar: Sanyer Or- taçme caddesi No. 25	258501-258600	258601-258700	258701-258800	258801-258900	258901-129000	259001-259100	259101-259200	259201-259300	259301-259400	259401-259500
Hüseyin Özserağ: Beşiktaş Or- taçme caddesi No. 67	100001-100100	100101-100200	100201-100300	100301-100400	100401-100500	100501-100600	100601-100769	108001-108100	108101-108200	108201-108300
Cemal oğlu Yaşar: Tophane Boğaz- kesen No. 112	124001-124120	124121-124240	124241-124360	124361-124480	124481-124600	124601-124720	124721-124840	124841-124960	124961-125080	125081-125200
Abdülvehap: Şehremini Arpacımini Baruthane yokuşu No. 23	254001-254060	254061-254120	254121-254180	254181-254240	254241-254300	254301-254360	254361-254420	254421-254480	254481-254540	254541-254600
Fethi Bener: Kasımpaşa Bahriye caddesi No. 66	22401- 22750	22751- 23050	23051- 23400	23401- 23700	23701- 24000	24001- 24300	24301- 24600	24601- 24900	24901- 25100	25101- 25400
Salâhaddin İmre: Büyükkada Çınar caddesi No. 1/10	256001-256200	256201-256400	256401-256600	256601-256800	256801-257000	257001-257200	257201-257400	257401-257600	257601-257800	257801-258000
Teke oğlu Haygaz: Mahmutpaşa No. 109	261901-262000	264001-264100	264101-264200	264201-264300	264301-264400	264401-264500	264501-264600	264601-264700	264701-264800	264801-264900
Muhip Alptekin: Eyüp Kalenderha- ne cad. No' 78	96001- 96100	96101- 96200	96201- 96300	96301- 96400	96401- 96500	96501- 96600	96601- 96700	96701- 96800	96801- 96900	96901- 97000
Hakkı Sagesen: Eyüp Muhlispaşa cad. 52/2	97001- 97100	97101- 97200	97201- 97300	97301- 97400	97401- 97500	97501- 97600	97601- 97700	97701- 97800	97801- 97900	97901- 98000
Osman Eren: Eyüp Muhlispaşa cad. 65/1	98001- 98100	98101- 98200	98201- 98300	98301- 98400	98401- 98500	98501- 98600	98601- 98700	98701- 98800	98801- 98900	98901- 99000
Mehpare Heper: Eyüp Camikebir cad. 60	99001- 99100	99101- 99200	99201- 99300	99301- 99400	99401- 99500	99501- 99600	99601- 99700	99701- 99800	99801- 99900	99901-100000
Pandeli İlyadis: Sultanhamam As- lan han No. 6	264901-265100	265101-265300	265301-265500	265501-265700	265701-265900	265901-266000 276001-276100	276101-276241 324001-324100	324101-324200 324201-324300	324301-324500	324501-324791

Devlet Hava yolları Umum müdürlüğünden:

1 — İdaremlerin tensib edeceği her hangi bir telsiz istasyonunda 100 - 125 lira ücretle istihdam edilmek üzere iki telsiz istasyonu memuru alınacaktır.

Beşimlilel telsiz ruhsatnamesini haliz olmak ve askerlikle ilişkisi bulunmamak şarttır.
Taliplerin şimdiye kadar bulundukları memuriyetleri bildirir dilekçe ve evrakı mütteakiblerini 22/6/942 gününe kadar Ankara'da idaremliz Muameleat Müdürlüğüne göndermeleri.

2 — İdaremlizin tensib edeceği bir istasyonda istihdam edilmek üzere beş makniz alınacaktır.

Yapılacak imtihanda kazananlara muvaffakiyet derecelerine göre 100 - 150 lira aylık ücret verilecektir. İmtihan 22/6/942 pazartesi günü saat 10.30 da yapılacaktır.

Orta veya bu derecede tahsil görmüş olan taliplerin doğruluk kâğıdı, askerlik vesikası ve sıhhat raporlarıyla sözü geçen gün Ankara'da idaremliz Muameleat Müdürlüğüne ve İstanbul'da Yeşilköy Meydan Müdürlüğüne müracaatları.

Ankara'da imtihana iştirak edecekleri meydana getirmek üzere idare otobüsü saat onda merkez P.T.T. binası önünden hareket edecektir.

«4060» «8235»

Kasımpaşa Deniz Dikimevi Müdürlüğünden:

15 Haziran 1942 tarihine kadar bütün işçilerimizin kayıtları teedit edileceğinden bu müddet zarfında 6x9 eb'adında iker fotoğrafı müdüriyete müracaat etmeyenlerin istifa etmiş addedilerek yerine yeni işçiler alınacağı ilân olunur.

«6050»

Göz mütehassısı

Doktor Cemil Görür

Çağaloğlu Nuruosmaniye
caddesi Osman Serefeddin
apartmanı N. 5

Hastalarını pazardan başka
her gün saat ikiden altıya ka-
dar kabul eder. Telefon: 22566

Zayı — Saim, Mübahat ve Nilofer
namlarına üç nüfus cüzdanıyla bir
maaş cüzdanı ve bir de maaş yoklama
imtiyazı zayı edilmiştir. Yenileri
alınacağından eskilerinin hükmü yok-
tur.

Saim

Unkapanı Gençlik kulübünden:

5/6/942 tarihinde akdi mukarrer se-
nelik kongremiz 12/6/942 cuma günü
saat 21 e tehir olunduğu ilân olunur.

Kadıköy İkinci kimliğinden:

kim karısı Münvever Bellisan vasi
tâyin edilmiştir. Alâkadarlara ilân
olunur.

Satılık Enkaz

Taksim, Güneşsuyu caddesin-
de 78 numaralı evin enkaz sa-
tilacağından talip olanların bu
eve müracaatları.

Makine tamircisi ve makinist aranıyor

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşlet- meleri Umum müdürlüğünden:

1 — Silâhtar Elektrik Fabrikası için yevmiye ile istihdam edilmek üzere
2 makine tamircisi ve 2 makinist aranmaktadır.

2 — a) tamircilerin tesviye olmaları lâzımdır. b) yevmiye türbin tamir-
tinde çalışmış olanlar tercih edilirler.

3 — Makinistlerin buharlı türbinlerde çalışmış olmaları gayani arzudur.

4 — İmtihan neticesinde tebeyyün edecek ehliyetlerine göre makine
tamircilerine 208 - 320 kuruş ve makinistlere 162 - 280 kuruş yevmiye veri-
lecek, ayrıca pahalılık zammı da alacaklardır.

5 — Taliplerin Türk olması, askerlikle ilişkisi bulunmaması ve 45 yaşını
tecavüz etmemiş olması lâzımdır.

6 — Taliplerin 10/6/942 günü saat 14 den 17 ye kadar idaremliz Metro
han semin katındaki Zat İşleri ve Sivil Müdürlüğüne müracaatları ibrazını
bildirilir.

«6251»

Polis kollejine talebe alınacaktır

1 — Geçen yıllar olduğu gibi bu yıl da İse depeceindeki Ankara polis
kolajinin birinci sınıfına big miktar talebe alınacaktır.

2 — Kayıt ve kabul şartları her mahallin emniyet müdür veya Amir-
liklerinde mevcuttur.

Talip olanların bu şartları öğrenmek ve ona göre müracaatta bulun-
mak üzere keyfiyetten bilgi edinmeleri ilân olunur.

(6226) (4025)

GOZEN
Krem
YENİ RENKLER
Dostlar
GOZEN
YENİPOSTANE N°5 TEL 41378
İTİRYAT MAĞAZA VE DEPOLARI

TESİRİ KATİ
TAZE MEYVALARDAN İSTİHSAL EDİLMİŞ
İDRİS MÜŞİL
(GAZOELU)
LİMONATASI
Lezzeti hoş •• içimi kolay
MARKASINA DİKKAT! Fiyatı 60 kuruş.
Sahhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin ruhsatını halizdir.

RADYO
Bugünkü program
12,30 Program, 12,33 Karışık şarkı ve türküler, 12,45 Ajans haberleri, 13,00 Şarkı ve türküler, 18,03 Dans orkestrası, 18,50 Fasil heyeti, 19,30 Ajans haberleri, 19,45 Konuşma, 19,55 Şarkılar, 20,16 Radyo gazetesi, 20,45 Bir halk türküsü öğreniyoruz, 21,00 Ziraat Takvimi, 21,10 Şarkı ve türküler, 21,30 Konuşma, 21,45 Senfoni orkestrası, 22,30 Ajans haberleri ve borsalar.
Yarın sabahki program
7,30 Program, 7,33 Karışık program (Pl.), 7,45 Ajans haberleri, 8,00 Müzik (Pl.), 8,15 Evin saati.

Milli Müdafaa Vekâletinden:

Askeri İliselere, Konya askeri orta okuluna ve gedikli hazırlama orta okullarına talebe alınıyor.

1 — 1 Eylül 942 de başlayacak yeni ders devresi için Konyada Kuleli, Akşehirde Maltepe ve Bursa askeri İliselerle Konya askeri orta okulunun ve Kayseri gedikli erbaş hazırlama orta okulunun her üç sınıfına, Merzifon gedikli okulunun birinci, ikinci, üçüncü sınıflarına, Kırkkale sanat okulu ve Ankara musiki gedikli okulunun yalnız birinci sınıflarına Maarif İliselerinden, Maarif orta okullarından ve ilk okul mezunlarından talebe alınacaktır.

2 — Alınacak talebenin Türk ırkından olması, sıhhi muayenede sağlam çıkması, ve istekli adedi ihtiyaca göre olduğu takdirde yapılacak seçme sınavında kazanması şarttır.

3 — Tahsili terk edenler, her ne sebeple olursa olsun yaşını bitirmiş veya küçülmüş olanlar, bulundukları okulların son sınavlarında sınıfı veya bütünlemeye kalmış olanlar, yaşları, boyları ve ağırlıkları askeri İliseler talimatındaki hadlere uygun olmayanlar kabul olunmazlar. Yalnız gedikli erbaş hazırlama orta okullarına bir ilâ üç sene tahsili terketmiş olanlar alınabilir.

4 — Bu şartları taşıyan isteklilerin bulundukları yerlerin askerlik şubelerinden diğer kaydı kabul şartlarını öğrenmeleri ve okullara istekliler hakkında yapılmakta olan tahkikat neticelerini seçme sınavlarına kadar tamamlanarak isteklilerin bu sınavlara girebilmeleri için 15 Mayıs 942 den itibaren birer dilekçe ile ve açık ikamet adreslerini ve nüfusa kayıtlı bulundukları yerleri dilekçelerinde göstermek üzere derhal girmek istedikleri okul müdürlüklerine müracaat etmeleri ve Maarif okullarında sınıf geçme sınavları bittikten sonra da diğer kaydı kabul kâğıtlarını hazırlayarak askerlik şubeleri yolu ile en geç 10 Ağustos 942 tarihine kadar okul müdürlüklerine göndermeleri ilân olunur. (3267 - 5538)

Beden Terbiyesi İstanbul bölgesi başkanlığından:

1 — Beden terbiyesi İstanbul bölgesi başkanlığınca spor sahalarında kullanılmak üzere «2000» lira muhammen kıymette ve 60 vat çıkış takatinde bir amplifikatör ile buna müteferri bir mikrafon ve açık havaya dayalı dört hoparlör satın alınacaktır.

2 — Açık eksiltme 11/6/942 perşembe günü saat 14 de Taksim Sıra Servillerde No. 57 bölge binasında yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye iştirak edecekler muhammen bedelin % 7,5 nisbetinde muvakkat teminatları birlikte bulundurulmalıdır.

4 — Şartname için bölge mükellefiyet şubesi müdürlüğüne müracaat edilmesi lazımdır. «6110»

Türkiye Cumhuriyeti ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi: 1888 — Sermayesi: 100.000.000 Türk lirası Şube ve ajans adedi: 265
Ziraat ve ticari her nevi banka muameleleri
Para biriktirenlere 28,800 lira ikramiye veriyor.

Ziraat Bankasında kumbaralı ve itibarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kura ile aşağıdaki plana göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 adet 1.000 liralık 4.000 lira	100 adet 50 liralık 5.000 lira
4 » 500 » 2.000 »	120 » 40 » 4.800 »
4 » 250 » 1.000 »	160 » 20 » 3.200 »
40 » 100 » 4.000 »	

DİKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmüşlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlası verilecektir. Kurallar senede 4 defa 11 eylül, 11 birincikanun, 11 mart ve 11 haziran tarihlerinde çekilecektir.

Beden Terbiyesi Umum müdürlüğü Satınalma Komisyonundan:

1 — Dağıcılık Federasyonu için beher çifti 30 lira ve tamamı «36000» lira muhammen bedelli 1200 çift komple-kayak kapalı zarf usulü ile satın alınacaktır.

2 — Parasız olarak verilecek olan kayakların şartnamesini görmek ve almak isteyenler kendileri tarafından hazırlanacak bir nümune ile birlikte her gün komisyon müracaat edebilirler.

3 — İhale 19/6/942 cuma günü saat 15 de Umum Müdürlük binasında Satınalma komisyonu huzurunda icra edilecektir.

4 — Teklif zarflarının ihale saatinden bir saat evveline kadar usulü ve hileli mühürlenmiş ve imzalanmış olarak komisyon reisliğine verilmesi şarttır.

5 — Muvakkat teminat «27000» liradır. (4047) (6234)

İnhisarlar Umum müdürlüğünden:

I — Çay ve kahve fiyatlarının arttırılması hakkındaki 18.3.1942 günlü ve 2/17555 sayılı kararname hükümlerine göre Ziraat bankalarına, Mal sandıklarına veya gümrüklere yatırılması lâzımgelen paralardan henüz ödenmemiş olanlar 1 Haziranda yürürlüğe giren 3223 sayılı kanunun muvakkat (4) üncü maddesi mucibince 1.6.1942 tarihinden itibaren on beş gün içinde inhisarlar idaresince ödenmesi lâzımdır.

II — Elleriinde mevcut malı olanlar bu malların satın alınarak bedellerinden borçlarının mahsubunu isteyebilirler.

III — Müddeti içinde borçlarını ödemeyen veya malının satın alınmasını yazı ile talep ve malına ait vesaiiki ibraz etmelerinin borçları % 10 zamlı ve tahsili emval kanununa göre istifa olunacaktır.

Devlet Deniz Yolları İşletme Umum Müdürlüğü İlânları

8/6/942 - 14/6/942 tarihine kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri ve kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	— Salı 4,00 de Aksu, cuma 4,00 de Cümhuriyet Galata rıhtımından.
Bartın hattına	— Cumartesi 18,00 de Erzurum Sirkeci rıhtımından.
İzmit hattına	— Perşembe 8,00 de Kemâl vapuru Tophane rıhtımından.
Mudanya hattına	— Pazartesi, çarşamba ve cuma 9,50 de Marakaz cumartesi 14,00 de Sus, pazar 9,50 de Marakaz Galata rıhtımından.
Bandırma hattına	— Pazartesi, çarşamba ve cuma 8,00 de Sus Galata rıhtımından ayrıca çarşamba 20,00 de Antalya ve cumartesi 20,00 de Mersin Tophane rıhtımından.
Karabiga hattına	— Salı ve cuma 19,00 da Bartın Tophane rıhtımından.
İmroz hattına	— Pazar 9,00 da Kemâl Tophane rıhtımından.
Ayvalık hattına	— Çarşamba 12,00 de Bursa, cumartesi 12,00 de Antalya Sirkeci rıhtımından.
İzmir hattı	— Perşembe 13,00 de Tırhan, pazar 13,00 de İzmir Galata rıhtımından.

NOT: 11/6/942 tarihinden itibaren İzmir hattında ikinci bir sefer yapılacaktır. Bu ikinci posta İstanbuldan perşembe günleri saat 13,00 de kalkacak ve pazartesi 11,00 de İstanbula dönecektir. Gidış ve dönüşte Gelibolu ve Çanakkaleye uğrayacaktır. (6256)

NOT: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentelerimizden öğrenilebilir.	
Galata Baş Acenteliği	— Galata rıhtımı Limanlar Umum Müdürlüğü binası altında 42362
Şube	— Galata rıhtımı Mıntıka Liman 40135
Sirkeci	— Sirkeci, yolcu salonu 22740

KIZILAY CEMİYETİ GAZMASKE
Fabrikası müdüriyetinden:
ANKARA - MAMAK
Klorifer ve sıhhi tesisat yaptırılacak

1 — Mamak'ta Kızılay Gazmaske fabrikasında inşa olunan İdare ve Laboratuvar binaları klorifer ve sıhhi tesisatı yaptırılacaktır.

2 — Talipler bu işe ait proje, şartname ve mukavelename suretlerini mesai saati zarfında Fabrikada teklif edebilirler.

3 — Talipler bu işe ait teklif mektuplarını en geç 15/6/942 Pazartesi günü saat 12 ye kadar Ankara Mamak'ta Gazmaske Fabrikası direktörlüğüne tevdi etmiş bulunacaklardır.

4 — Teklifler Kızılay Genel merkezince teklif ve tatbik olduğu takdirde en ehven fiyat teklif edene ihale edilecektir.

5 — Talipler teklif mektuplarıyla beraber 5000 liralık bir muvakkat teminat mektubu vereceklerdir.

Deniz Harp Okulu ve Lisesi Komutanlığından:

1 — Ankara Musiki gedikli erbaş hazırlama orta okulunun birinci sınıfına Deniz bantosu için talebe kayıt ve kabul olunacaktır.

2 — Kayıtlara 1 Haziran 942 de başlanarak 20 ağustos 942 ye kadar devam edilecektir.

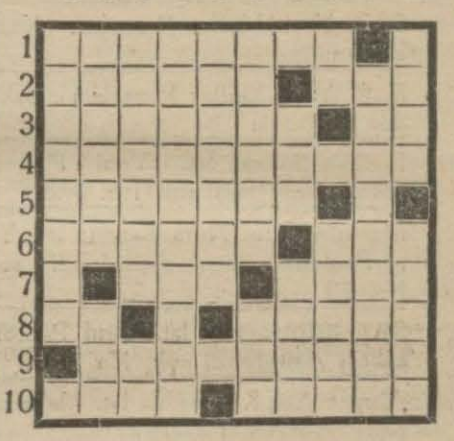
3 — İstanbul ve civarından müracaat edeceklerin İstanbul Deniz komutanlığına, Mersin ve civarından müracaat edeceklerin Mersin Deniz gedikli Erbaş hazırlama orta okul müdürlüğüne ve bu muntakalar dışında bulunanların bulundukları mahallin Askerlik şubelerine müracaat etmeleri. (6127)

İstanbul İnhisarlar Baş Müdürlüğünden:

942 yılı zarfında idarenin Kabataş ve Kasımpaşa anbarlarına gelecek olan tahminen 10000 ton tuzun deniz vesaitinden anbarlara nakil ve bunların anbarlarda istif ve tahmil işleri açık eksiltmeye konulmuştur. Muvakkat teminat 750 liradır.

İsteklilerin şartnameyi görmek üzere her gün ve eksiltmeye iştirak için de 15 haziran 942 pazartesi günü saat 14 de baş müdürlüğümüze müracaatları. «6022»

BULMACAMIZ

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

- 1 — Balığın aleti.
- 2 — Mânâsız iş - Taşkın su.
- 3 — Lâtiflik - Sıfat edatı
- 4 — Ters şehrin temizlik vasıtalarıdır.
- 5 — Yeterlik.
- 6 — Gebe kadının canı her şey ister - Kör.
- 7 — Lezzetine bak - Ters cemiyetin bir cüzüdür.
- 8 — Sahip - Taharri etme.
- 9 — Kimseye minnet etmemek.
- 10 — Bir meyva - Haval.

Geçen bulmacamız

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı:

- 1 — Domates, Su, 2 — Oyadagezen,
- 3 — Malikolan, 4 — Adil, İmar, 5 — Tak, İsabet, 6 — Egoist, Et, 7 — Selma, Atma, 8 — Zarbetmek, 9 — Senaetme, 10 Un, R.T., Akil.

AKŞAM
Abone bedeli

	Türkiye	Enebi
Senelik	1400 kuruş	2700 kuruş
6 Aylık	750 »	1450 »
3 Aylık	400 »	800 »
1 Aylık	150 »	»

Posta ittihadına dahil olmayan cenebi memleketter: Seneliği: 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Telefonlarımız Başmuharrir: 20565
Yazı işleri: 20765 — İdare: 20681
Müdür: 20497

Cemaziyelvel 23 — Hızır 34
S. İm G. Ö. İki Ak. Yat. E. 6,32 6,50 4,31 8,34 12,00 2,02
Va. 3,11 5,29 13,13 17,13 20,39 22,40

İdarehane Babıali civarı
Acımsuluk sokak No. 13

Zayı — Gaziantep nüfus memurluğundan almış olduğum dört adet nüfus cüzdanlarını zayı ettim. Yenisini alacağımın eskilerinin hükmü yoktur.
Balat Hamami Muhtittin Zülfiü sokak No. 14 Sabri Karael

Doktor Bahaddin Lütfi Varnalı
OPERATÖR ÜROLOG
Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu, İş Bankası karşı-sında, Emir Nevruz sokağı, Panalya apt. No. 2.
Tel. 42203

C. H. P. İstanbul Vilâyet İdare heyeti Reisliğinden:

1 — İstanbul'da Şehzadebaşı C. H. Partisine aid arsa üzerine yaptırılacak olan (1,036,694,41) lira (Bir milyon otuz altı bin altı yüz doksan dört lira kırk bir kuruş) keşif bedelli talebe yurdu binası inşaatı kapalı zarf usulü ile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 22/6/1942 tarihine müsadif pazartesi günü saat 17 de İstanbul'da C. H. P. vilâyet idare hey'eti binasında müteşekkil komisyon huzurunda yapılacaktır.

3 — Bu işe aid eksiltme şartnamesi, bayındırlık işleri genel şartnamesi, hususî fennî şartname, yapı işleri umumî fennî şartnamesi, vahidi fiat cetveli, kşif hulasası, mukavale profesî, bina planları Ankara'da C. H. Partisi Genel Sekreterliği bürosundan ve İstanbul'da C.H.P. vilâyet idare hey'eti reisliğinden (30- lıra mukabilinde alınabilir.

4 — Muvakkat teminat (44,850 lira.) kırk dört bin sekiz yüz elli lira'dır.

5 — İsteklilerin teklif mektuplarını ve şimdiye kadar buna benzer ve bir defada en az beş yüz bin liralık bir taahhüt işini muvaffakiyetle yaptığını tevsik eder vesikalarını ve İstanbul vilâyetinden eksiltme tarihinden sekiz gün evvel almış ehliyet ve 1942 yılına aid ticaret odası vesikalarını havi kapalı zarflarını 22/6/1942 pazartesi günü saat 14 e kadar İstanbul'da C. H. P. vilâyet idare hey'eti binasında müteşekkil komisyona vermeleri ilân olunur. (6269)

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum idaresi İlânları

Muhammen bedeli (8640) lira olan 980 adet komodin etajer (18/6/1942) salı günü saat (15,30) on beş buçukta Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin (648) liralık muvakkat teminat kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevli zarflarını aynı gün saat (14,30) on dört otuz kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyonun parasız olarak dağıtılmaktadır. (5994)

Muhammen bedeli «8000» lira olan «500» ton kesilmiş kuru çam odunu 26/6/942 cuma günü saat 15 de Afyon'da yedinci İletme Müdürlüğü binasında kapalı zarf usulü ile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin «600» liralık muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesika ve tekliflerini muayyen günde saat 14 e kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler parasız olarak 7 inci İletme Müdürlüğünden alınabilir. «6047»